

NOTAT

om EU og kommunerne

På jagt efter de regionale millioner

Småt med succes for EU's Regionsudvalg

Kalundborg har eget Bruxelles-kontor

Kommuner frygter krav om mere udlicitering

NOTAT går i dybden og giver indsigt hver måned

TILBUD TIL NYE LÆSERE:

Få 3 numre gratis på prøve, hvorefter du opkræves kvartalsvis, med mindre du ikke ønsker at fortsætte.

www.notat.dk

Ekstra eksemplarer af dette og tidligere numre kan købes til undervisning eller møder. Send en e-mail til notat@notat.dk eller ring på tlf. 86 48 16 00 og få et tilbud.

Du kan nu styre dit abonnement helt selv. Gå ind på www.mitabonnement/notat.dk og tast dit abonnementsnummer – her kan du »pausere«, som vi kalder det. Du vælger bare at springe over, hvis det kommende tema ikke interesserer dig, eller hvis du i en periode ikke har tid til NOTAT-læsning. Så forlænges dit abonnement bare. Mere fleksibelt kan det ikke være.

Hvis du flytter eller ønsker ændringer i dit abonnement, klares det også på hjemmesiden.

Styr selv dit abonnement på: www.mitabonnement/notat.dk

Abonnementsservice:
NOTAT, Ved Søen 1, Jels, 6630 Rødding, tlf. 70 26 16 48
abonnement@notat.dk
Konto til abonnement: Reg. nr. 7990
Konto nr. 2031982

Priser på NOTAT:
Almindelig stykpris:
49,50 kr. ved betaling pr. nummer
45,50 kr. ved betaling for 3 numre = 136,50
43,25 kr. ved betaling for 6 numre = 259,50
41,25 kr. ved betaling for 12 numre = 495,-
Rabat stykpris for studerende og pensionister:
38,00 kr. ved betaling pr. nummer
35,00 kr. ved betaling for 3 numre = 105,-
33,00 kr. ved betaling for 6 numre = 198,-
31,00 kr. ved betaling for 12 numre = 372,-

Institutioner og foreninger stykpris:
68,00 kr. ved betaling for 6 numre = 408,-
66,00 kr. ved betaling for 12 numre = 792,-

Redaktion: NOTAT, Christiansborg, 1240 København K.
redaktionen@notat.dk

I redaktionen: Åge Skovrind, Erling Böttcher (ansv.), Staffan Dahllöf, Rasmus Nørlem Sørensen, Kenneth Haar, Luise Pihl og Sven Skovmand.
NOTAT udgives i samarbejde med ind/dem-gruppen i EU-Parlamentet og EUD.
Lay-out og tryk: NOTAT Grafisk, 86 48 16 00

Regnskab, annoncer og ledelse:
NOTAT, Nordkystvejen 2 F, 8961 Allingåbro, tlf. 86 48 16 00, notat@notat.dk
CVR nr.: 18411008

ISSN: 1603-7480

Indhold

Stive udbudsregler er spild af tid	4
Højere mindstegrænser i EU's udbudsregler og mindre stive regler når der skal udvikles nyskabende tiltag. Det står på ønskelisten hos kommuner og regioner.	
Borgmester i Næstved – og EU-politiker	6
Interview med borgmester Henning Jensen, Næstved (S), som administrerer et større budget end borgmesteren i Barcelona.	
Det ukendte udvalg	9
Om regionsudvalget, udvalg, opgaver og indflydelse. Ni danskere er medlem af udvalget.	
15 år med europæiske kommunalrødder	10
Interview med Helene Lund, Furesø (SF), som ser tilbage på 15 år i Regionsudvalget.	
Europas patienter er en sag for kommunen	12
Nye EU-regler får store konsekvenser for de danske kommuner. Hos Kommunernes Landsforening følger man nøje lovgivningsprocessen.	
Ingen kender nye genbrugsmål	14
Nye krav kan sætte kommunerne under pres for at genanvende mere husholdningsaffald. Problemet er at ingen ved hvordan man skal regne mængderne ud.	
Usikker opskrift på udlicitering	16
Flere offentlige tjenester skal overtages af private virksomheder. Måske. Nye spilleregler spreder usikkerhed i kommuner og regioner.	
Det store tilskudscirkus	18
EU anerkender i gennemsnit hvert år over 345 danske regionale og lokale projekter som støtteværdige.	
På jagt efter de regionale millioner	20
Knap 2 milliarder tilflyder årligt Danmark fra EU's fonde til støtte for egnsudvikling. De går til alt fra karamelproduktion til avantgarde-installationskunst.	
Regioner i kamp om pengene	22
De danske regioners lobbykontorer i Bruxelles kæmper for at få opmærksomhed.	
Støtten var nytteløs og topstyret	24
Professor ved Århus Universitet hudflettede EU's strukturfonde i en udredning i 2003. Men det lagde ingen mærke til.	
Kalundborg har sit eget EU-kontor	25
Den sjællandske kommune med 50.000 indbyggere er partner i store nationale og internationale projekter med fokus på energibesparelser og klimatilpasning.	
Politikere vil have flere penge i EU-fonde	28
Udvalgsformand varsler kamp til strengen mod de medlemslande som vil spare på de regionale puljer, fonde og støtteordninger.	
Lissabon-traktat i kamp mod uret	30
Med et ja i Irland kan den tyske forbundsdomstol blive en alvorlig hindring. Og i Storbritannien truer en folkeafstemning.	

EU på det lokale niveau

I dette nummer af NOTAT sætter vi fokus på det lokale niveau – der slet ikke er så lokalt som man umiddelbart tror.

Kommunerne er nemlig på utallige områder berørt af EU-lovgivningen. Mange af reglerne skal udføres og efterleves lokalt, for eksempel regler om affaldshåndtering, klimatilpasninger, drikkevand og pesticider, udbud og udlicitering.

Reglerne udformes i Bruxelles af Kommission, Parlament og nationale regeringer. Nogle gange kunne kommuner og regioner sikkert ønske sig at det var dem som havde magt til at vende tommelen op eller ned. Selvsagt vil 27 landes overnationale lovgivning der skal passe ind på lokalt niveau, være en kompliceret og omfattende lovgivning.

Kommunerne sidder dog med ved bordet i Bruxelles – i form af Regionsudvalget, oprettet for nu 15 år siden. Men udvalget skal blot høres, og er der så nogen som hører efter? NOTAT har interviewet de to mest kendte danskere i udvalget om deres arbejde i Regionsudvalget.

Hvor kan man så hente penge i Bruxelles? Svaret er: Utallige steder. Kommuner og regioner er da også gået sammen om at styrke lobbyismen i Bruxelles. Og i Danmark har man skabt en ny organisation til at styre de mange regional- og socialfondspenge.

NOTAT beskriver i dette nummer hvorfor man regner med at EU i praksis er involveret i over 100.000 projekter – hvert år. Det kræver hærskarer af ansøgere,

skemaer, rådgivere, administratører og kontrollanter. Dem kan vi ikke tælle op, og det kan heller ikke Kommission eller EU's revisorer som år efter år beklager at der ikke kan redegøres for 11 procent af de mange penge i støttepuljer og støttefonde.

Samfundsøkonomisk sender vi langt flere penge til Bruxelles end der kommer retur. Men for den enkelte projektdeltager eller kommune er det oftest en god

forretning – og ude omkring i medlemslandene bliver mindst 100.000 hvert år ekstra glade for EU-tilskuddene. God læselyst

Erling Böttcher
redaktør

Stive udbudsregler er sp

Højere mindstegrænser i EU's udbudsregler og mindre stive regler når der skal udvikles nyskabende tiltag. Det står på ønskelisten hos kommuner og regioner. De svære EU-regler har tredoblet klagebunken i løbet af få år.

UDBUDSREGLER. En kommune skal blot købe for halvanden million kroner varer eller tjenesteydelser. Så skal EU-niveauet ind over. For en almindelig kommune er det ikke ret mange f.eks. sundheds-, rengørings- eller kontorartikler som skal indkøbes, før hele møllen kører. Opgaven skal offentliggøres så virksomheder i alle EU-lande kan byde ind, og ved udvælgelsen må man ikke favorisere lokale eller nationale virksomheder.

I praksis vindes langt de fleste udbud dog af lokale virksomheder.

Beløbsgrænsen for EU-udbud har gentagne gange været udsat for kritik fra dansk side.

»For folk der står i virkeligheden, kan det virke besværligt. Ved køb af varer og tjenesteydelser kunne det være praktisk at hæve beløbsgrænsen og så køre det hurtigere igennem. Man kunne roligt fordoble beløbet,« siger Janni Nielsen, der er udbudsjurist i Region Midtjylland. Man vil stadig skulle følge reglerne i tilbudsloven om annonceringspligt, tilføjer hun.

I kommunernes interesseorganisation er man enig:

»Det er ingen hemmelighed at KL kunne tænke sig højere værdier. Som det er nu, skal der ikke meget mere end 2-3 rengørings-assistenten til i et par år, før man skal igennem den relativt store udbudsmølle,« siger Jakob Scharff, der er KL's projektleder for udbudsportalen.

6 måneder om at købe ind

»På den lange bane er det en fordel med en åben konkurrence, selv om reglerne på den korte bane kan binde. Først og fremmest er udbudsreglerne en regulering som åbner markeder for flere leverandører og giver mere konkurrence, som i sidste ende er til gavn for kommunerne,« siger Jakob Scharff.

I en almindelig dansk kommune som Kolding med 56.000 indbyggere sender man 30-40 opgaver i udbud hvert eneste

år. Det giver ikke voldsomt ekstra arbejde, mener kommunens udbudschef Karsten Andrup Pedersen:

»Vi følger næsten de samme regler som i tilbudsloven (alene i Danmark, red.). Forskellen er at vi slipper for at sende en annonce ned til EU og lave en rapport bagefter,« siger han.

Mens EU-reglerne ikke giver meget ekstra arbejde, får de med sikkerhed processen til at gå noget langsommere. Der kan nemt gå op til 6 måneder inden man får købt det nødvendige, når reglerne følges.

Udbudsjurist i Region Midtjylland, Janni Nielsen, oplever på det punkt en utilfredshed hos regionens sundhedspersonale.

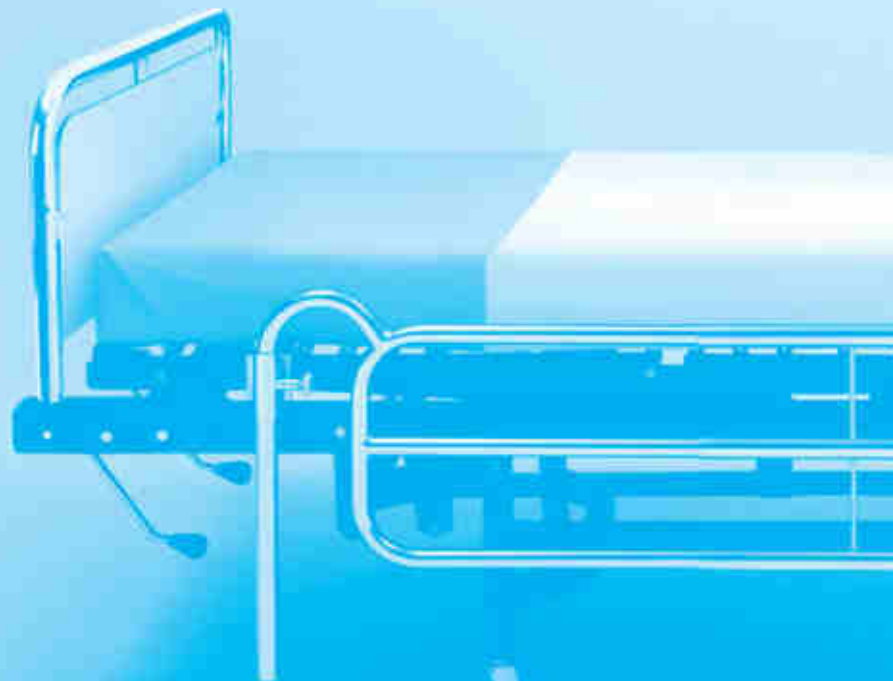
»Fra det tidspunkt hvor en medarbejder i sundhedsvæsenet finder ud af at der

skal købes et produkt, og til det er indkøbt, går der nemt et halvt års tid. Inden vi får samlet de medarbejdere som skal tage stilling til udbuddet, går der nemt et par måneder. Derefter skal selve opgaven udbydes i små to måneder, evaluering af tilbud tager måske en måned, og inden kontrakten er underskrevet, er vi tæt på at have brugt seks måneder.«

Ekstremt kompliceret

Ved den seneste revision af EU's udbudsregler i 2004 var Kommunernes Landsfor-ening på banen med argumenter om at EU's udbudsregler er for bureaukratiske og for lidt fleksible.

»Det mener KL nok stadig. Det er ekstremt juridisk kompliceret. Nogle af detaljerne er meget komplekse, og det er svært at forstå om man er på den rigtige

ild af tid

eller forkerte side. Jo mere kompliceret det bliver, jo større bliver omkostningerne. Men det er næsten endnu værre at det kan afholde kommuner fra at konkurrenceudsætte opgaver fordi det er for bøvlet,« siger Jakob Scharff fra Udbudsportalen.dk.

Antallet af sager ved Klagenævnet for Udbud er vokset eksplosivt og er nu tre gange så stort som for 3-4 år siden, og i sagens natur er mange klager rettet mod kommuner og regioner.

Især ser Jakob Scharff dog problemer med bureaukratiske regler i forhold til nye udviklingsprojekter.

Skal vide præcist hvad man vil have

EU-udbudsprocessen spiller ikke ret godt sammen med et projekt som skal udvikle noget helt nyt:

»Udviklingsopgaver er ofte mere fleksible processer, hvor man skal skyde sig ind på udfordringen. Men forudsætningen i udbudsdirektivet er at kommunen eller regionen kan skrive præcist hvad det er man vil have, og så vælge en leverandør ud fra det,« siger Jakob Scharff.

Problemerne opstår hvis en offent-

EU's udbudsregler

Alle offentlige myndigheder skal sende deres indkøb af varer, tjenester og bygge- og anlæg i EU-udbud. Det vil sige at lade virksomheder i hele EU byde på opgaven, og man må ikke favorisere lokale eller nationale virksomheder.

Mindstegrænserne er:

1,5 millioner kroner for tjenesteydelser og vareindkøb.

38 millioner kroner for byggeopgaver.

Alt over disse mindstegrænser skal sendes i EU-udbud. For forsyningsvirksomhed gælder særlige regler. Regeringen og Kommunernes Landsforening, KL, har aftalt at mindst 26,5 procent af alle kommunale opgaver skal sendes i udbud ved udgangen af 2010. I 2005 var tallet 20 procent. Udbudsreglerne er ganske komplicerede og giver anledning til et stigende antal klager både til det danske Klagenævnet for Udbud og til EU's Domstol.

lig myndighed udvikler et produkt i et samarbejde med en privat virksomhed. Virksomheden vil gerne bagefter kunne sælge produktet, men det kan volde problemer fordi der så ifølge EU-reglerne er en såkaldt habilitetskonflikt.

Det vil sige at det offentlige giver virksomheden en fordel frem for andre virksomheder. Og hvis ikke virksomheden kan sælge sit produkt bagefter, vil tilskyndelsen til at udvikle nyt naturligt nok mindskes.

I Region Midtjylland har man gjort sig mange overvejelser om mulige modeller for at undgå at udviklingsprojekter ikke kolliderer med udbudsreglerne.

Fremtidens intelligente hospitalsseng

Netop nu er Regionshospitalet i Randers i gang med et udviklingsprojekt omkring 'fremtidens intelligente hospitalsseng'.

Formålet er at udvikle intelligente og mere brugervenlige senge. Projektet bliver gennemført efter udbudsformen 'konkurrencepræget dialog'. En form der er kendt fra især arkitektkonkurrencer ved store byggeprojekter. Konkurrencepræget dialog kan kun anvendes når det ikke er muligt at beskrive sin ydelse/sit indkøb - behovet bliver først nærmere bestemt i dialogfasen.

Dialogen om at deltage i udviklingen af fremtidens intelligente hospitalsseng begynder i efteråret 2009.

»Vi er de første der prøver at bruge den udbudsmodel i et sådant offentlig-privat udviklingsprojekt,« siger udbudsjurist i Region Midtjylland, Janni Nielsen.

Kort fortalt handler det om at slå udviklings- og købsdelen sammen i et fælles udbud. Region Midtjylland forsøger at lave en slags 'light' model for konkurrencepræget dialog, så det ikke bliver besværligt for leverandørerne.

Janni Nielsen efterlyser klare retningslinjer:

»Der er nok en lidt rigid fortolkning af udbudsreglerne i Danmark i forhold til andre EU-lande. Jeg mangler en klar udmelding fra lovgiverside om hvordan man kan løse problemerne i forhold til udviklingsprojekter. Hvis bare Konkurrencestyrelsen kunne blåstempe en model. Men måske er de bange for at alt for meget ville blive kaldt for udvikling.« ♦

Hospitalssengen har ikke ændret sig meget over de sidste 30 år, men et projekt på Regionshospitalet Randers skal skabe intelligente og mere brugervenlige senge. For første gang i et offentlig-privat udviklingsprojekt bliver udbudsreglerne skruet sammen i en »konkurrencepræget dialog«.

»Mange synes at jeg er meget væk; at en borgmester skal sidde på sit kontor hele tiden og være tilgængelig når man vil komme og klage. Det er en balancegang,« siger den europæiske lokalpolitiker – eller den kommunale EU-politiker.

Borgmester i Næs

NÆSTVED I EU. Et stykke ind i samtalen bliver borgmester Henning Jensen ivrig:

»Det hele går på markedsførelse, markedsførelse, markedsførelse! Alle knokler med det for tiden, men der er ingen klar definition af hvad der skal med, og hvad der ikke skal med. Jeg ved det er markedet der har givet os vores velstand, men markedet har også givet os krise. Jeg vil kæmpe imod at Europa skal bestemme hvad vi skal privatisere. Det skal være lokale og regionale beslutninger.«

Hvis det citat stod alene, ville Næstveds socialdemokratiske borgmester fremstå som en indædt EU-modstander.

Det ville ikke være rigtigt.

Godt nok stemte Henning Jensen nej til det som den gang hed EF i 1972, men der befinder han sig ikke politisk mere.

Man kan med lige så god ret beskrive Næstveds borgmester som en systemets mand, en af dem som regelmæssigt tager til Bruxelles hvor han bliver en del af det store unionsomfattende forhandlings- og beslutningsmaskineri.

Ikke på sit kontor

Borgmester Jensen er formand for de ni danske lokal- og regionalpolitikere i EU's Regionsudvalg – en af de yngste EU-institutioner, og nok den institution som de færreste udenforstående har hørt om.

I Regionsudvalget er han medlem af underudvalget for bæredygtig udvikling, hvor han er blevet ansvarlig for hvad alle EU's kommuner og regioner skal mene og kræve om tiltag for at modvirke klimaforandringer.

Så når de stemmeberettigede blandt Næstveds 80.000 borgere vælger deres repræsentanter til byrådet den 17. november, vil mange af dem sætte kryds ud for en aktiv EU-politiker, selv om denne kendsgerning formentlig ikke vil stå indlysende klart for alle.

»Mange synes at jeg er meget væk; at en borgmester skal sidde på sit kontor hele tiden og være tilgængelig når man vil komme og klage. Det er en balancegang,« siger den europæiske lokalpolitiker – eller den kommunale EU-politiker.

For der er lokale spor efter Henning Jensens EU-arbejde.

Kunstige søer

På kommunens hjemmeside dukker rubrikken *Klima i Næstved* hurtigt op.

Bag rubrikken findes beskrivelser af kommunens klimastrategi, et forslag til en kommunal klimaplan og et interview med Henning Jensen om hans EU-arbejde, og en hel del andet af samme skuffe. Det er nok ikke alle danske kommuner som prioriterer klimaet lige så højt.

»Men konsekvenserne af klimaforandringerne er jo lokale! Det er meget vigtigt hvordan vi forholder os, og at tilpasningen sker efter de lokale forhold. Klimaforandringerne slår jo ganske anderledes igennem i Vestjylland end for eksempel på Lolland-Falster,« siger Henning Jensen.

Han mener ikke at klimapolitik er noget som han har båret med sig til Næstved udefra eller oppefra.

»Vi har haft et godt Agenda 21-udvalgsarbejde gennem årene. Det startede inden miljø og bæredygtig udvikling hand-

Næstved - og EU-politikere

lede om klimapåvirkning,« siger han og peger på anlæg af nye søer til opsamling af overfladevand som konkrete og meget synlige lokale eksempler på tilpasning til klimaforandringer.

Husk os!

Forslaget til klimaudtalelsen fra Regionsudvalget, som Henning Jensen har ansvar for, udmunder i to hovedkonklusioner.

Den ene er at kommuner og regioner behøver aktuelle scenarier over de konsekvenser af klimaændringerne som man skal kunne modvirke.

»Hvis vi ikke ved hvor meget vandet vil stige, eller hvordan vil skal dimensionere kloakanlæg, så kan vi ikke træffe de rigtige beslutninger. Det har jeg talt med Connie Hedegaard om, og det er noget som hun vil tage op.«

Den anden konklusion kan skrives i ét ord: penge.

Kommuner og regioner vil vide hvad man kan bede staten om, og hvad der vil kunne hentes af støtte fra EU-kassen.

Men det EU-kommunale opråb kan også beskrives som en tilbagevendende bøn, eller krav:

Glem ikke os. Det er os som skal administrere politikkenes konsekvenser, det er os som står nærmest borgerne.

Så det indlysende spørgsmål bliver: Er der nogen der lytter til Henning Jensen og de andre 343 medlemmer af Regionsudvalget?

Større end Barcelona

Regionsudvalget kom til verden med EU's Maastricht-traktat i 1994. Det var oprindeligt et svar på et krav om indflydelse i

»Mit budget er større end borgmesterens budget i Barcelona. Når jeg fortæller at vi opkræver skatter, og har næsten ti procent af indbyggerne ansat i kommunen, så er han ved at dåne,« siger Næstveds borgmester Henning Jensen. Han er formand for de ni danske kommunal- og regionalpolitikere i EU's Regionsudvalg, hvor 344 europæiske lokalpolitikere mødes fem gange om året.

EU fra de tyske lande – de indflydelsesrige tyske delstater.

Regionsudvalget blev rådgivende, på linje med det mangeårige ØSU (Økonomiske og Sociale Udvalg), hvor arbejdsmarkedets parter og andre 'samfundsinteresser' har givet deres besyv med helt tilbage fra EF's start. Men Regionsudvalget fik ikke nogen reel mulighed for at lægge til eller trække fra i Kommissionens forslag.

Lige så lidt som ØSU har Regionudvalget magtmidler til rådighed.

»Hvert år laver vi en status over hvad vi har opnået, og jeg synes vi kan være tilfredse. Vi i Norden med udpræget lokalt selvstyre har også andre kanaler til vores regeringer. Der er virkelig store forskelle. Mit budget i Næstved er større end borgmesterens budget i Barcelona. Når jeg fortæller at vi opkræver skatter, og har næsten ti procent af indbyggerne ansat i kommunen, så er han ved at dåne.«

Det lokale demokrati

Selv om Henning Jensen er tilfreds med sin rolle i det fælleseuropæiske påvirkningsmaskineri, slår han fast at der skal være grænser for EU's indflydelse.

Regler for licitationer og privatiseringskrav er måske det tydeligste eksempel, og så er det at Næstveds borgmester bliver ivrig:

»Venstre i byrådet synes ikke jeg privatiserer nok: Vi har for eksempel en stadsgartner med 80-90 ansatte. Og vi har et centralkøkken som laver mad til institutionerne. Men det viser sig ofte at vore egne i kommunen kommer med de bedste og billigste bud ved udlicitering.«

Det kan måske forklares ved at kommunens egne ansatte har et forspring i kraft af mange års erfaring eller monopol?

»Jeg er ikke modstander af al privatisering. Der hvor jeg siger fra, er når EU-Kommissionen vil bestemme at den og den opgave skal udbydes i licitation. Det er noget som det lokale demokrati skal tage beslutning om.« ♦

Regionsudvalget

Regionsudvalget har 344 medlemmer fra EU's 27 medlemslande, og lige så mange suppleanter. Det blev oprettet i 1994 med to formål:

- at inddrage lokal- og regionalpolitikere i EU's beslutningsmaskineri
- at bringe EU nærmere borgerne.

De største medlemslande har 24 pladser (Tyskland, Storbritannien, Frankrig), det mindste (Malta) har 6. Danmark har 9.

Regionsudvalget holder fem plenarmøder om året i Bruxelles. Udvalget har til forskel fra Europa-Parlamentet ingen beføjelser til at ændre eller blokere forslag fra Kommissionen. Man kan udelukkende komme med råd, såkaldte udtalelser.

Udtalelserne vedtages med simpelt flertal.

Regionsudvalget har seks undervalg som forbereder plenarforsamlingens udtalelser:

- Territorial Samhørighed (COTER)
- Bæredygtig Udvikling (DEVE)
- Økonomisk Politik og Social- og
- Kultur og Uddannelse (EDUC).
- Styreformer i EU (CONST)
- Forbindelser Udadtil (RELEX)

Danske medlemmer udpeget af Kommunernes Landsforening:

Henning Jensen,
Næstved (A)

Jens Arne Hedegaard,
Brønderslev (V)

Per Bødker Andersen,
Kolding (A)

Jens Jørgen Nygaard,
Egedal (C)

Helene Lund,
Furesø (F)

Mona Heiberg,
København (A)

Tre medlemmer er udpeget af Danske Regioner:

Karsten Uno Petersen,
Region Syddanmark, (A)

Henrik Ringbæk Madsen,
Region Nordjylland, (A)

Knud Andersen, Region
Hovedstaden, (V)

De ni er alle valgte politikere, og mister deres plads i Regionsudvalget hvis de taber det politiske mandat derhjemme. Hver af de ni har suppleanter som ofte deltager i møderne. Medlemmerne af Regionsudvalget udpeges for fire år ad gangen.

Og indfly

Regionsudvalgets sekretariat har svært ved at udpege succeshistorierne. En administrativ omlægning og en møderække fremhæves.

SUCCESEGENSKABET. Siden 2006 har regionale samarbejder over landegrænserne kunnet søge EU-støtte som selvstændige enheder, f.eks. til at etablere fælles hospitaler eller vejprojekter.

Meget mere spændende bliver det ikke rigtigt hvis man skal prøve at beskrive Regionsudvalgets indflydelse.

De mange regionale samarbejder i Europa, som bl.a. får penge via EU's Interreg-programmer, får det normalt via de kommuner og regioner som er med i samarbejdet. En status som selvstændig juridisk enhed gør at regionen ville kunne søge og få penge direkte fra EU. Den mulighed har kun 5-6 regionssammen-

Fra plenarforsamlingen i Regionsudvalget, Bruxelles, 17-18. juni 2009

Udvalget er..?

slutninger benyttet sig af. Den juridiske status til grænseregionerne er et konkret resultat, som Regionsudvalgets sekretariatsmedarbejdere peger på.

Meningsløs dokumentation

»Jeg må erkende at den dokumentation vi har, er ganske meningsløs. Det vi kan pege på handler mere om formuleringer end konkret handling. Det er nok så frustrerende for os som skal prøve at formidle resultaterne af Regionsudvalgets arbejde,« siger en medarbejder i udvalgets sekretariat.

I Regionsudvalgets nyhedsbrev, som udkommer seks gange om året, bruges den sidste side til at beskrive en 'succes-historie', som eksempler på områder hvor udvalget har gjort en forskel.

Hvordan det rent faktisk går med subsidiariteten, og hvad de forskellige møder har ført til, er ikke helt til at udpege.

Har holdt møder

De tre seneste succeshistorier handler om at udvalget de seneste fire år har afholdt 15 møder på højt politisk niveau med

Kommissionen, det vil sige mødt en kommissær, at udvalget siden 2004 systematisk har holdt uformelle møder med ministre fra EU's formandskabsland, og at udvalget i 2007

fik oprettet et netværk hvor 80 forskellige myndigheder og politiske forsamlinger kan give deres besyv med om hvordan det går med den forkætrede 'subsidiaritet' – også kaldet 'nærhedsprincippet', altså princippet om at beslutninger ikke skal træffes på højere niveau end nødvendigt.

Hvordan det rent faktisk går med subsidiariteten, og hvad de forskellige møder har ført til, er ikke helt til at udpege. ♦

Det ukendte udvalg

»Det indgår på lige fod med alt det andet man ikke læser.«

NOTAT har spurgt en række nuværende og tidligere EU-parlamentarikere om deres erfaringer med Regionsudvalget, og om de kan sætte navn på nogle nogen af udvalgets medlemmer.

Et af Regionsudvalgets fornemste opgaver er at rådgive EU-Parlamentet om kommende EU-love set fra kommunernes og regionernes vinkel. Men tilsyneladende spiller udvalget ikke den helt store rolle i EU-parlamentarikernes bevidsthed.

Søren Søndergaard, Folkebevægelsen mod EU:

Medlem af EU-Parlamentet siden 2007

»I forhold til folketinget får vi tilsendt 27 gange så mange papirer, så deres udtalelser indgår på linje med alt det andet man ikke læser. Men arbejder man på et specielt område, lægger man måske mærke til især de danske erfaringer.«

Hvem i udvalget kan du sætte navn på?

»Vi mødes med dem engang imellem, sammen med bl.a. LO og arbejdsgiverne. Der er Henning Jensen, og hende fra SF i Farum.«

Britta Thomsen, Socialdemokraterne

Medlem af EU-Parlamentet siden 2004

»Vi har møder med dem i forbindelse med Europa-udvalget. De kommer med spændende ting, og jeg læser deres rapporter som indgår i både Parlamentets og Kommissionens beslutninger.«

Hvem i udvalget kan du sætte navn på?

»Henning Jensen.«

Margrete Auken, Socialistisk Folkeparti

Medlem af EU-Parlamentet siden 2004

»Jeg har ingen erfaringer, og det har ikke haft min opmærksomhed, så jeg er ikke i stand til at kommentere på det.«

Hvem i udvalget kan du sætte navn på?

»Helene Lund.«

Mogens Camre, Dansk Folkeparti

Medlem af EU-Parlamentet 1999-2009

»Man lytter venligt når de siger noget, men det er lidt overflødig. Der hvor EU giver mening, ville det ikke skade hvis udvalget ikke eksisterede. En betalt hobbytur, som ikke reelt påvirker noget.«

Hvem i udvalget kan du sætte navn på?

»Ingen.«

Niels Busk, Venstre

Medlem af EU-Parlamentet 1999-2009

»Jeg har især hæftet mig ved de rapporter der vedrører mine områder. De har stort set arbejdet seriøst. Et fornuftigt input og indspil og et bidrag til at få bredde bag beslutningerne med så mange aktører som muligt.«

Hvem i udvalget kan du sætte navn på?

»Jens Arne Hedegaard og Henning Jensen, jeg har ikke behov for at kende alle. Bare du har gode kontakter, så kan man aftale nærmere.«

15 år med europæiske kommunalrødder

Siden starten i 1994 har Helene Lund brugt sine lokale erfaringer fra Furesø og Farum i EU's Regionsudvalg: »Som SF'er må man klippe en hæl og hugge en tå en gang imellem, men det må man jo også som Venstremand, og det er den tradition, jeg har prøvet at bringe ind i Regionsudvalget.«

FINGERAFTRYK. »Jo, ingen tvivl om at vi har fået sat fingeraftryk – selv om det kan være svært at se.«

Helene Lund, byrådsmedlem for SF i Furesø Kommune, er sikker på at hun og hendes kolleger i EU's Regionsudvalg har gjort en forskel gennem årene.

Mange husker hende som en af Peter Brixtoftes skarpeste kritikere i den gamle Farum Kommune hvor hun blev indvalgt i 1985. Knap så mange er klar over at hun i 15 år har siddet i EU's Regionsudvalg som en af i alt 344 repræsentanter for europæiske kommuner og regioner. Faktisk er hun den eneste dansker som har været med siden udvalgets start i 1994.

Ikke et andetkammer

Regionsudvalget blev oprettet som en del af Maastricht-traktaten.

»Det var et alibi for nærhedsprincippet. EU skulle nærme sig folket. Det var bevæggrunden,« forklarer Helene Lund.

I starten var det et stort slagsmål, og det tog nogle år før udvalget fandt sin rolle.

»I starten var der en masse interne slagsmål, hvor repræsentanter fra for eksempel Spanien og Belgien, hvor regionerne har en stor national betydning, ønskede at udvalget skulle udvikle sig til en slags andetkammer med beslutningskompetence i forhold til EU's lovgivning,« husker hun.

Sådan blev det ikke, og sådan skal det heller ikke være, mener Helene Lund.

Udvalget er kun rådgivende. Det kan komme med udtalelser om de love som er undervejs, eller det kan selv tage sager op.

»Min kæphest er at Regionsudvalget

kun skal gøre det som ingen andre gør, nemlig forholde sig til det lokale. Vi skal ikke blande os i delingen af Cypern, trækfuglene i Italien eller indvandringen fra Afrika,« siger hun.

Fingeraftryk

Selv om hverken Kommissionen – EU's daglige ledelse – eller EU-Parlamentet behøver at tage hensyn til Regionsudvalgets meninger, så er det helt sikkert lykkedes at få sat fingeraftryk, mener Helene Lund.

I udvalget er medlemmerne tilknyttet politiske grupper som forsøger at samstemme deres holdning i de forskellige sager. Helene Lund er med i den socialdemokratiske gruppe. Men ofte kommer udvalget med en samlet indstilling som alle står bag.

»Hvis vi kommer med et samlet budskab, så bliver der lyttet mere, end hvis socialistgruppen alene siger noget. Min erfaring fra bestyrelsen i Kommunernes Landsforening er at vi har haft en styrke i forhold til statsmagten, netop fordi vi er så konsensusorienterede. Det betyder selvfølgelig at man som SF'er må klippe en hæl og hugge en tå en gang imellem, men det må man jo også som Venstremand, og det er den tradition, jeg har prøvet at bringe ind i Regionsudvalget.«

EU's regler for forsyningsvirksomhed er et af de steder hvor Helene Lund kan få øje på udvalgets indflydelse. Det lykkedes at bevare kommunernes ret til at drive selskaber til forsyning af el og vand, sådan som der er en lang tradition for i Danmark.

Men det er 'de små skridts politik', erkender hun.

Små skridt

Diskussionen om EU's udbudsdirektiver, som rullede omkring 2000, er et godt eksempel på de små skridt.

Når en bestemt beløbsgrænse overskrides, skal en kommunal opgave sendes i EU-udbud, men for en dansk kommune er beløbene meget små, fordi danske kommuner har så store ansvarsopgaver sammenlignet med de fleste andre europæiske lande.

»Det kæmpede vi meget med. Vi fik lavet en undersøgelse, jeg tror det var Aalborg, som havde sendt over 100 ting i EU-udbud, men de havde kun fået en eneste henvendelse uden for Danmark. Det er helt absurd, fordi det kræver meget tid at udforme et EU-udbud,« siger Helene Lund.

»Derfor prøvede vi at røkke ved beløbsgrænserne – tærskelværdierne. Det lykkedes ikke. Men vi fik lov at opstille sociale og miljømæssige klausuler, så man for eksempel kan kræve at et firma ikke bruger pesticider, eller at man skal respektere beskæftigelsesmæssige hensyn.«

»Men på det store spørgsmål om tærskelværdierne fik vi ikke ændret noget. Så det er de små skridts politik. At ændre eksisterende lovgivning er svært, men det handler også om at kæmpe for hvad der ikke skal gennemføres, at sikre det lokale selvstyre og undgå at blive pålagt uhenigtsmæssige regler fra EU.«

Og på det område synes Helene Lund at det går »rimeligt godt«.

EU-udvidelsen skal have lokal forankring

Hun ser en stigende erkendelse fra Kom-

missionen om at hvis EU skal fungere, så er det nødvendigt at have de lokale niveauer med, for det er dér at det i praksis skal sættes i værk.

»Hvis man siger at man vil have flere kvindelige politikere, så starter det jo med at flere kvinder stiller op til kommunalvalget. Det samme med it-strategien: Det nytter ikke at digitalisere EU hvis ikke der er computere på skolerne. Hvis ikke de lokale myndigheder er med, kan de sige nok så meget, men så sker der bare ingenting.«

Den pointe gælder også i forhold til de nye medlemslande og diskussionerne om EU's udvidelse med Kroatien og Tyrkiet. Det er på dette område at Helene Lund har brugt det meste af sin tid i Regionsudvalget, idet hun er politisk koordinator for den socialdemokratiske gruppe i det særlige underudvalg for eksterne forbindelser.

De lokale myndigheder skal med i udvildesarbejdet, mener hun:

»Problemet er at man tænker for centralt. Både i Bulgarien og Rumænien, men også de andre nye lande, blev der afsat ret store midler for at landene kunne leve op til EU's regler, men ofte snakker man med den centrale regering og aftaler projekter uden at overveje om man overhovedet er i stand at løfte opgaven på det lokale niveau. Hvis ikke du har et administrativt system som kan håndtere pengene på den rigtige måde, så er det spild af penge at hælde pengene ud i en eller anden kroatisk kommune. Og det er ved at lykkes, vi har fået penge til et projekt om dette spørgsmål – og det er sket på vores eget initiativ.«

Mere konkret

Helene Lund stiller ikke op ved det kommende kommunalvalg. Og dermed er arbejdet i Regionsudvalget også snart slut.

Men der vil stå mange på spring for at overtage hendes plads. Det er hun ikke i tvivl om, selv om kommunernes internationale arbejde er blevet noget svækket af kommunalreformen, så vidt hun kan vurdere.

Og interessen skyldes ikke frynsegoderne, understreger hun:

»Vi får intet honorar for at sidde i udvalget, så man kommer ikke for pengenes skyld. Man får udgifterne betalt, og det er det. Nej, interessen skyldes at det er blevet mere relevant. Det er mindre en tom

»Vi skal ikke blande os i delingen af Cypern, trækfuglene i Italien eller indvandringen fra Afrika,« siger Helene Lund fra Furesø. Hun håber at arbejdet vil blive endnu mere konkret i Regionsudvalget, hvor hun nu stopper efter 15 år.

diskussionsklub og mere en mulighed for at komme med konkret input til Kommissionen. Og så kan man berige hinanden. Jeg har fået mange konkrete ideer med hjem og kommer til at savne nogle mennesker,« lyder det fra den snart forhenværende EU-kommunalpolitiker.

Et godt råd til dine efterfølgere?

»Der er altid plads til forbedring. Det er vigtigt at blive endnu mere konkret.

Min ambition er at når udvalget kommer med en udtalelse, så skal den sige: Sådan kan man gøre! Ikke skal gøre, men kan gøre. Det kræver konkrete anbefalinger. Vi skal holde op med at drive storpolitik. Vi er blevet bedre til det, men det kan blive bedre endnu. Det er altså ikke os der skal løse problemerne med indvandring fra Afrika.« ♦

Europas patienter er en sag for kommunen

Sundhedsydelser skal handles frit over EU's grænser som enhver anden vare. Det er essensen i nye EU-regler som får store konsekvenser for de danske kommuner.

PATIENTDIREKTIVET. En ny EU-lov om køb og salg af sundhedsydelser vil påvirke kommunale områder som hjemmepleje, genoptræning og tandpleje. Dertil kommer at kommunerne formentlig får pligt til at informere borgerne om deres rettigheder og muligheder for at modtage sundhedsydelser i udlandet.

Det vurderer Kari Vieth som er senior-konsulent i Kommunernes Landsforenings kontor for Social- og Sundhedspolitik.

Det omfattende sundhedsdirektiv er ved at nå vejs ende i EU-systemets lange beslutningsgang. Som interesseorganisation har Kommunernes Landsorganisation (KL) fulgt det europæiske lovgivningsarbejde gennem hele processen.

»Vi vurderede i starten om vi skulle have en anderledes holdning end staten og regionerne, men det viste sig hurtigt at vi har sammenfaldende interesser. Det er ikke en typisk EU-sag fordi KL ikke har spillet en så aktiv rolle i den. Vi har valgt at lægge os op ad Danske Regioner der har været dybt inde i sagen og har haft ordførerskabet på direktivet i Regionsudvalget,« siger Eva Jacobsen, der er fuldmægtig i KL's EU-kontor.

Selv om KL har arbejdet i fælles forstå-

Som interesseorganisation har Kommunernes Landsorganisation (KL) fulgt lovgivningen om europæiske patientrettigheder gennem hele processen.

På billedet Kari Vieth (tv) og Eva Jacobsen fra KL's sekretariat.

else med Danske Regioner og regeringen, har patientdirektivet så vidtgående konsekvenser at man har fulgt det nøje.

Et nationalt anliggende

Kari Vieth har overblik over historikken:

»Vi har forholdt os til patientdirektivet i mange forskellige udformninger. I 2006 og 2007 var vi inde som høringspart i den indledende fase, hvor Kommissionen bad forskellige parter sige hvad de mente skulle med i det første udkast. Vi fik en slags spørgeskema tilsendt, og der blev afgivet nogle konkrete bemærkninger. Det er en sag der har været undervejs meget længe, og det skyldes blandt andet at sundhedsområdet jo egentlig er defineret som et nationalt anliggende. Derfor har der været meget politik i sagen undervejs, og debatten om patientdirektivet har bølget frem og tilbage i EU-Parlamentet og mellem Kommissionen og medlemslandene.«

Patientdirektivet

I EU's grundlov, Rom-traktaten, står der, at der i EU er fri bevægelighed for varer og tjenesteydelser. EF-Domstolen har flere gange (første gang i 1998) slået fast at det også gælder sundhedsydelser.

I 2004 forsøgte EU-Kommissionen derfor at få lavet en lovgivning på sundhedsområdet i forbindelse med det såkaldte Servicedirektiv. Det mislykkedes i første omgang, men i 2007 fremsatte man forslaget til Patientdirektiv der skulle regulere området. Det centrale er at EU-borgere har ret til at blive behandlet i et hvilket som helst EU-land. Hjemlandet skal betale det beløb som behandlingen ville have kostet her – og borgeren må så selv dække eventuelle ekstraomkostninger og rejseudgifter.

Patientdirektivet er politisk sprængfarligt fordi det afgørende ændrer på medlemslandenes muligheder for at føre en selvstændig sundhedspolitik. Der har derfor også været langstrakte forhandlinger, og tidsplanen for vedtagelsen af direktivet er skredet flere gange.

FOTO: SCANPIX

Genoptræning efter hospitalsindlæggelse er et af de områder hvor danske kommuner vil blive berørt af EU's nye regler for grænseoverskridende patientrettigheder.

Hvorfor er patientdirektivet så vigtig en sag for KL og kommunerne?

»Det får direkte konsekvenser for hjemmepleje, genoptræning og tandpleje. Men det vil også medføre øget administration. Det siger sig selv. Og det må formodes at komme til at kunne mærkes på udgiftssiden i kommunerne. Det skaber et økonomisk pres hvis der kommer run på danske ydelser. Kommunerne er medfinansierende af sundhedsvæsenet. Hvis der kommer mange, så kan det skade kommunernes mulighed for ordentlig planlægning og organisering af opgaverne. Men også den anden vej rundt, hvis borgerne tager penge med sig ud til behandlinger rundt omkring i Europa,« forklarer Kari Vieth.

Ingen har overblik

Ingen har det fulde overblik over de økonomiske konsekvenser af patientdirektivet, men grundlæggende bliver det sådan at det finansieres på samme måde som de nationale sundhedssystemer. En tysk patient, der bliver behandlet i Danmark, vil altså skulle hente pengene hjem fra sin sundhedsforsikring – og en dansk patient skal finansieres af den offentlige sygesikring.

Man må derfor regne med at udgifterne umiddelbart forbliver de samme. Men Kari Vieth mener at kommunerne kommer til at skulle varetage en lang række nye opgaver der ikke er finansieret udefra:

»Konsekvensen af direktivet er blandt andet at områder i kommunerne skal levere ydelser til borgere fra udlandet. Det vil for eksempel være en kommunal pligt at levere en genoptræningsydelse som de ville være berettiget til i deres eget land. Det er hjemlandet der skal betale for de kommunale ydelser, men det betyder også at kommunen skal kunne opkræve disse penge.«

Vejne til indflydelse

Eva Jacobsen vurderer at KL generelt er gode til at varetage kommunernes interesser over for EU. Men hvordan gør de det i praksis:

»Når vi skal påvirke et lovforslag, så gør vi det gennem Regionsudvalget. Det er vigtigt som et høringsorgan, men også som en platform til at få EU-parlamentarikerne i tale. Hvis vi ikke selv har ordførerskabet på en sag i Regionsudvalget, går vi typisk direkte til Parlamentet som har medbestemmelse på mange områder. Hvis vi mener noget andet end staten – eller de andre medlemsstater – er det jo dér vi kan få indflydelse. Men i mange sager arbejder vores fagkontorer direkte sammen med ministerierne,« siger hun.

Svær kvalitetsvurdering

Patientdirektivet er endnu ikke forhandlet på plads, men under alle omstændigheder vil det føre til en lang række spørgsmål.

Det fremgår af høringsvar og kritiske kommentarer fra såvel patientforeninger som sundhedsmyndigheder overalt i Europa.

Det mest centrale spørgsmål handler om hvorvidt og hvornår de nationale myndigheder skal have ret til at godkende (eller ikke godkende) en behandling (og efterfølgende betaling) i udlandet, eller om borgeren skal have ret til behandling uden en forhåndsgodkendelse fra sit hjemland. Klager over dårlig behandling i udlandet og krav om erstatning kan give problemer i forhold til at vurdere den faglige standard på den behandling der er udført. Hvis vurderingen skal foretages i Danmark, skal man kunne vurdere kvaliteten af andre landes sundhedsvæsen. Ligeledes kræver det ikke megen fantasi at forestille sig både praktiske og etiske problemer med at udveksle patientoplysninger mellem landene. ♦

Næste nummer af NOTAT

... går i dybden med EU's patientdirektiv og ser nærmere på argumenterne fra tilhængere og kritikere af de nye regler.

Ingen kender nye genbrugsmål

Nye krav fra EU kan sætte kommunerne under pres for at genanvende mere husholdningsaffald. Problemet er at ingen ved hvordan man skal regne mængderne ud.

GENANVENDELSE. Kommunerne skal leve op til nye krav om genanvendelse af husholdningsaffald. Senest i 2020 skal mindst 50 procent af papir, glas, plast og metal genanvendes.

De nye EU-regler om husholdningsaffald blev vedtaget i efteråret 2008 og kan trække Danmark ud af dvalen med hensyn til genanvendelse af husholdningsaffald. Her har det stået meget stille de senere år. Alt afhænger imidlertid af hvordan reglerne bliver fortolket.

I 2006 blev kun 33 procent af det danske husholdningsaffald genanvendt. 58 procent blev udnyttet i forbrændingsanlæg, og det tæller ikke som genanvendelse.

»Umiddelbart tror jeg ikke kommuner-

ne får problemer med at nå målet. Men vi må vente og se hvordan Miljøstyrelsen implementerer det,« siger konsulent i Kommunernes Landsforening Anders Christiansen.

Intet nyt fra Miljøstyrelsen

I Miljøstyrelsen er munden lukket med syv segl. I mange måneder har folk i affaldsbranchen ventet på en udmelding om hvordan de uforståelige mål i EU-direktivet skal fortolkes.

Lone Lykke Nielsen fra Miljøstyrelsen vil kun sige at målene for genanvendelse kommer med i næste fase af regeringens affaldsstrategi. Affaldsstrategien kommer i høring i løbet af efteråret 2009 og skal være færdig inden årets udgang.

»Juristerne diskuterer og læser, spørgsmålet er om det kræver ændringer i miljøloven,« siger Lone Lykke Nielsen, som ikke har yderligere kommentarer med hensyn til hvordan man har tænkt sig at definere målene.

Et spørgsmål om definition

Et af problemerne er hvordan man skal beregne forsyningsmængderne til husholdningerne. For at beregne en genanvendelsesprocent af papir, glas, metal, plastic, og måske andre materialer, skal affaldet sættes i forhold til en samlet mængde.

Men denne mængde kender man ikke, og på et møde sidste år måtte Miljøstyrelsen indrømme at man ikke aner hvor Danmark ligger i forhold til målet på de 50 procent.

Lovteksten er også helt åben for fortolkning på spørgsmålet om hvilke materialer der skal genanvendes. Det er ikke sikkert at det kun handler om papir, glas, metal og plastic. Foran de fire nævnte materialer står der nemlig både »som minimum« og »f.eks.« og desuden er tilføjet »om muligt fra andre kilder«.

For lille genanvendelse

I øjeblikket genanvendes omkring 33 procent af den samlede mængde husholdningsaffald – det vil sige af det affald som ender på genbrugsstationerne. Husholdningsaffald opdeles i dagrenovation, storskrald og haveaffald.

Mens 99 procent af haveaffaldet bliver genanvendt, så gælder det kun 10 procent af storskraldet og 13 procent af dagrenovationen – 17 procent hvis man medregner indsamlet emballageaffald.

Ifølge Miljøstyrelsen »forbrændes og deponeres der fortsat for meget dagrenovation i forhold til sigtelinierne, mens der

Fælles affaldsregler i EU

EU's affaldsdirektiv 2008/98/EF blev vedtaget i efteråret 2008. Medlemslandene har to år til at gennemføre det, dvs. det får direkte betydning for kommunerne i 2011.

De nye regler indebærer blandt andet: 'Som minimum' skal glas, papir, metal og plastic fra husholdninger genanvendes med samlet 50 vægtprocent inden 2020 – uklart hvordan målene bliver udmøntet.

70 procent af byggeaffald skal genanvendes.

Forbrænding bliver defineret som 'nyttiggørelse' – betyder at affald til forbrænding bliver en vare som frit kan sælges.

Regler for hvornår affald holder op med at være affald og bliver et produkt som kan sælges ('end of waste').

Fra 2015 skal alle lande have planer for affaldsforebyggelse.

Forbrænding bliver »nyttiggørelse«

Danmark fik særlig beskyttelsesklausul

AFFALD SOM VARE. Mens Tyskland, Holland og en række andre lande ligger foran Danmark med hensyn til genanvendelse af affald, så indtager vi til gengæld en suveræn førsteplads når det gælder afbrænding af affald. Over halvdelen af det danske husholdningsaffald udnyttes til el og fjernvarme i højeffektive forbrændingsanlæg.

Forbrænding tæller ikke med som genanvendelse, men efter de nye regler bliver affaldsforbrænding nu defineret som 'nyttiggørelse', forudsat at forbrændingen lever op til visse krav om energieffektivitet.

Det betyder i princippet at sorteret affald til forbrænding – i modsætning til i dag – frit kan bevæge sig over landegrænserne som en vare. Som al anden EU-lovgivning var der tale om et kompromis hvor Parlamentet i sidste ende accepterede at definere forbrænding som nyttiggørelse, til gengæld for at regeringerne accepterede målsætningerne for genanvendelse.

Lex Danmark

De energieffektive danske forbrændingsanlæg kan alle defineres som nyttiggørelsesanlæg og kan derfor i princippet også aftage affald fra udlandet. Frygten for at store mængder tysk affald vil blive fragtet til billige danske forbrændingsanlæg og skubbe behandling af dansk affald ud, fik Connie Hedegaard til at kræve en særlig Lex Danmark indsat i direktivet.

Ifølge artikel 16 »kan medlemsstaterne for at beskytte deres net begrænse overførsler af affald« [...] hvis »sådanne overførsler vil bevirke, at nationalt affald vil skulle bortskaffes, eller at dette affald vil skulle behandles på en måde, der ikke er i overensstemmelse med deres nationale affaldsplaner.«

En sådan foranstaltning skal dog godkendes af Kommissionen og kan i sidste ende havne hos EF-Domstolen.

Liberalisering

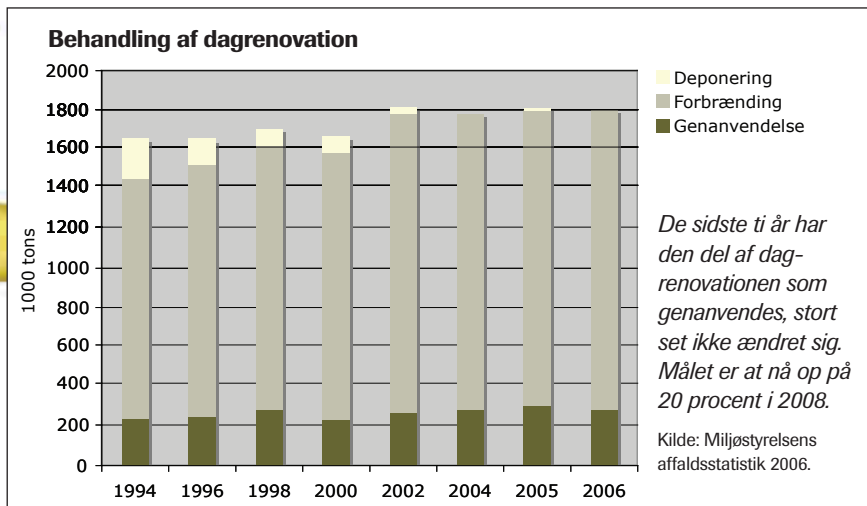
Affaldsdirektivet skal ses i sammenhæng med den nationale affaldspolitik som i disse år undergår store forandringer med en øget liberalisering som den røde tråd.

Fra 1. januar 2010 har kommunen ikke længere anvisningsret over det genanvendelige erhvervsaffald. Virksomhederne kan frit vælge mellem anlæg til behandling af genanvendeligt affald – i modsætning til tidligere, hvor kommunen specifikt indgik aftaler med behandlingsanlæg.

Dette betyder et skift i kommunens mulighed for at regulere erhvervsaffald til genanvendelse.

Fra 1. januar 2010 skal erhvervsvirksomheder desuden have adgang til de kommunale genbrugsstationer.

Næste fase af affaldsreformen skal træde i kraft i slutningen af 2010 og vedrører en mulig liberalisering (selskabsdannelse) af forbrændings- og deponeringsanlæg. I dag står kommunale og fælleskommunale anlæg for forbrænding af 80 procent af affaldet, mens private står for 20 procent.

genanvendes for lidt.« Hvis de nye målsætninger på 50 procent defineres stramt – for eksempel at det skal gælde alt husholdningsaffald, og ikke kun papir, glas, metal og plastic, vil kommunerne få travlt med at forbedre deres indsamlingsordninger og sætte ind med bedre information.

For eksempel ved bedre udsortering og afhentning af glas og pap/papir, enten ved husstanden eller i nærområdet, og/eller indsamling af organisk (komposterbart) affald fra husstande. I øjeblikket indsamler kun 23 kommuner organisk dagrenovation ved husstanden. ♦

Affaldsberget vokser

Mængden af husholdningsaffald er i de seneste 5 år steget med rundt regnet 200.000 tons, eller ca. 7 procent. Ifølge de nyeste tal fra 2006 producerede hver dansker i gennemsnit 613 kg affald. Heraf stammede 335 kg. fra dagrenovationen, 110 kg. fra haveaffald og 137 kg. fra storskrald. I den seneste EU-statistik skønnes Danmark at ligge på førstepladsen med hensyn til husholdningsaffald.

FOTO: SCANPIX

Kommunalt vejarbejde – er det en 'tjenesteydelse af almen interesse' eller af 'almen økonomisk interesse'? Svaret fortæller om det er kommunen eller EU som skal bestemme.

Usikker opskrift på udlicitering

Flere offentlige tjenester skal overtages af private virksomheder. Måske. De nye spilleregler for EU-samarbejdet spreder usikkerhed i kommuner og regioner.

TJENESTEYDELSER. Det skal være nemmere at udlicitere opgaver som i dag bliver løst af kommuner og regioner. Det sker når, eller hvis, Lissabon-traktaten træder i kraft.

En ny paragraf giver det juridiske grundlag for at lovgive om det som på EU-dansk kaldes for 'tjenesteydelse af almen økonomisk interesse'. Det er en præcisering som ikke findes i den gældende traktat. Med Lissabon vil enkelte medlemslande kunne stemmes ned, da beslutningerne skal træffes med kvalificeret flertal.

På den anden side skal de nye beføjelser ikke kunne overtrumfe det som medlemslandene og de lokale myndigheder beslutter sig for.

Det står også i Lissabon-traktaten, nærmere bestemt i protokol nr. 26.

Protokollen blev tilføjet efter at et flertal i Frankrig og Holland havde stemt nej til EU-forfatningen, som Lissabon-traktaten bygger på.

Hjælp uden værdi

Hvordan EU både skal kunne beslutte og ikke beslutte om samme sag er noget som det rådgivende Regionsudvalg ikke kan få til at hænge sammen.

I en udtalelse fra februar i år, signeret Michael Schneider, konservativ politiker fra den tyske delstat Sachsen-Anhalt, går udvalgets frustration ud over Kommissionen – EU's daglige ledelse.

Lokalpolitikkerne vil vide hvad der gælder. De er ikke tilfredse med de forklaringer som Kommissionen hidtil er kommet med.

Regionsudvalget har bedt om en juridisk afklaring af om de lokale myndigheder bliver svækket, eller ej.

Michael Schneider konstaterer:

»Men Kommissionen begrænser sig til en række svar på ofte stillede spørgsmål («frequently asked questions») som selv om de kan være til hjælp, ikke har nogen retslig værdi.«

SGI, SGEI og SSGI

Schneider, og det samlede Regionsudvalg, er bekymret over at Kommissionen ikke trækker en klar skillelinje mellem de centrale begreber.

Det brede begreb *tjenesteydelse af almen interesse* (SGI – Services of General Interest) omfatter alt som på nogen

måde kan administreres af offentlige og ofte lokale myndigheder; fra udbetaling af boligstøtte, til undervisning, hospitalsdrift, vandforsyning, affaldshåndtering, kollektiv trafik, vejarbejde, mv.

Det noget smallere begreb *tjenesteydelse af almen økonomisk interesse* (SGEI – Services of General Economic Interest) omfatter de ydelser af almen interesse som man populært sagt kan tjene penge på ved at udlicitere.

Forskellen mellem de to begreber SGI og SGEI har sågar fået sit eget navn, og egen forkortelse; SSGI, forstået som Social Services of General Interest – sociale tjenesteydelse af almen interesse. Underforstået er at disse ydelser nok ikke kommer på tale i forhold til udlicitering – måske.

Socialt boligbyggeri

Bekymringen fra de europæiske lokalpolitikere går nu på om de der ikke vil, skal tvinges til at udlicitere og måske privatisere dele af deres

Kommissionen udviser en »beklagelig mangel på forståelse for lokale og regionale myndigheders behov,« mener den tyske konservative Michael Schneider.

FOTO: SCANPIX

forvaltning som hidtil har befundet sig i en 'fredet zone'.

Da protokollen som skal berolige de lokale interesser, blev tilføjet Lissabon-traktaten, var det på opfordring fra den hollandske regering. De hollandske politikere som lige havde tabt en EU-afstemning, var bange for at de ikke kunne opretholde støtte til socialt boligbyggeri.

Så præcist blev det dog ikke formuleret. I protokollen kom der i stedet til at stå at:

»Traktaternes bestemmelser berører på ingen måde medlemsstaternes befø-

jelse til at levere, udlægge og tilrettelægge ikke-økonomiske tjenesteydelser af almen interesse.«

Og så er der åbnet op for kampen om at definere hvad der er hvad, og hvem der skal bestemme.

»Mangel på forståelse«

Regionsudvalget vil have at medlemslandene selv skal beslutte politisk hvad der skal gælde.

Udvalget vil også holde samarbejdet mellem forskellige kommuner udenfor udbudsreglement og andre EU-bestemmelser.

Udvalgets kritiske udtalelse afsluttes med nogle forholdsvis skarpe vendinger, hvor Kommissionen anklages for en »*beklagelig mangel på forståelse for lokale og regionale myndigheders behov.*«

Og så beder Udvalget Kommissionen om at »*nedtone eller helt og holdent at fjerne de fortolkningsmeddelelser som man hidtil er kommet med.*«

Jesper Kansbod, som arbejder med indre markedssager på Sveriges repræsentation i Bruxelles, er ikke bekendt med nye initiativer i sagen fra Kommissionen, eller fra det svenske formandskab.

Senest gav Kommissionen lyd fra sig i sagen i 2007. Det var inden den første irske folkeafstemning om Lissabon-traktaten, og inden finanskrisen og markedsregulering kom på den politiske dagsorden. ♦

Det mener KL

»Kommissionen har siden slutningen af 2007 arbejdet på en såkaldt opdatering af det indre marked. I Kommissionens udspil opfordres der til, at man på europæisk plan skaber en lovgivningsmæssig ramme for, hvorledes medlemslandene administrerer og finansierer tjenesteydelser. Med fare for at det lokale råderum indsnævres, er KL indtil nu ikke tilhænger af planen, men et ændringsforslag kan i den forbindelse være svært at få igennem.«

(fra møde i Kommunernes Landsfor-
enings Internationale Udvalg 5. februar
2009)

På den ene side

Artikel 14 i Lissabon-traktatens del II
(tidl. artikel 16 i EF-traktaten)

»Med forbehold af artikel 4 i traktaten om Den Europæiske Union og artikel 93, 106 og 107 i nærværende traktat og i betragtning af den plads, som tjenesteydelser af almen økonomisk interesse indtager i Unionens fælles værdinormer, og den rolle, som de spiller med henblik på at fremme social og territorial samhørighed, sørger Unionen og medlemsstaterne inden for deres respektive kompetenceområde og inden for rammerne af traktaternes anvendelsesområde for, at sådanne tjenester ydes på grundlag af principper og vilkår, navnlig økonomiske og finansielle, der gør det muligt for dem at opfylde deres opgaver. Europa-Parlamentet og Rådet fastlægger ved forordning efter den almindelige lovgivningsprocedure disse principper og vilkår, uden at dette anfægter medlemsstaternes kompetence til under overholdelse af traktaterne at levere, udlægge og finansiere sådanne tjenesteydelser.«

(NOTATs understregning)

Og på den anden side

Protokol (nr. 26) om tjenesteydelser af almen interesse

De høje kontraherende parter, der ønsker at understrege vigtigheden af tjenesteydelser af almen interesse, er blevet enige om følgende fortolkende bestemmelser, der knyttes som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde:

Artikel 1

Unionens fælles værdier med hensyn til tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, jf. artikel 14 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, omfatter især

- nationale, regionale og lokale myndigheders vigtige rolle og vide skønsbeføjelser med hensyn til at levere, udlægge og tilrettelægge tjenesteydelser af almen økonomisk interesse så tæt på brugernes behov som muligt

- diversiteten i forskellige tjenesteydelser af almen økonomisk interesse og forskellene mellem brugernes behov og præferencer, der kan være et resultat af forskellige geografiske, sociale eller kulturelle situationer

- et højt niveau med hensyn til kvalitet, sikkerhed og overkommelige priser, lige behandling og fremme af universel adgang og af brugernes rettigheder.

Artikel 2

Traktaternes bestemmelser berører på ingen måde medlemsstaternes beføjelse til at levere, udlægge og tilrettelægge ikke-økonomiske tjenesteydelser af almen interesse.

(NOTATs understregning)

Det store tilskudscirkus

Danmark sender nu 20 milliarder af sted til Bruxelles hvert år i medlemsbidrag. Godt 9 milliarder af dem kommer retur igen via landbrugsstøtte og andre støtteordninger. EU anerkender i gennemsnit hvert år over 345 danske, regionale og lokale projekter som støtteværdige. På europæisk plan regner man med at EU er involveret med penge i over 100.000 projekter pr. år.

UOVERSKUELIGHED. Ingen ved helt præcist hvor mange puljer, fonde og støtteordninger som egentlig findes i EU-systemet og hvor mange projekter de forskellige ordninger rent faktisk støtter. Kommissionen kan ikke svare præcist på spørgsmålet, men henviser normalt til at ordningernes administration er uddelegeret til de enkelte lande. Og EU's revisorer ved det heller ikke rigtigt. De kritiserer i hver eneste årsrapport at området åbenbart er ustyrligt. I hvert fald har revisorerne 14 år i træk afvist at godkende EU's regnskab netop fordi man ikke kan garantere for de underliggende transaktioners rigtighed. Det er især puljer, fonde og støtteordninger som volder problemer, fordi ordningerne er centralt fastsatte i Bruxelles, men oftest administreres decentralt i de enkelte lande.

Hvis man vil vide besked, må man derfor frem med lommeregneren og anslå svarene ud fra de forudsætninger man kan skaffe sig kendskab til. NOTAT gør i det følgende et forsøg på at regne ud hvor mange glade støttemodtagere som egentlig findes rundt om i Danmark og Europa. Regnestykket viser at over 100.000 projekter årligt kan glæde sig over en check fra Bruxelles.

1/3 af budgettet til regional udvikling
EU-Kommissionens danske kontor udgiver en publikation ved navn *Tilskudsoversigten*. Der er nævnt ca. 170 programmer, lån, og tilskudsordninger. Ifølge forordet er det blot en introduktion til de vigtigste ordninger. Der er ikke medtaget fiskeristøtte og landbrugsstøtteordninger, som er et helt andet og langt større støtteområde både hvad angår penge og antal støttemodtagere.

Dertil går 44 procent af EU's budget.

8 procent af EU-budgettet går til støtteordninger for vækst og beskæftigelse,

og 33 procent går til de såkaldte struktur-fonde som skal støtte mindre udviklede regioner og områder, og som derfor har størst betydning for de enkelte regioner og kommuner.

Strukturfondene er socialfonden, regionalfonden, landbrugsfonden og fiskerifonden. Her anvendes årligt 300 milliarder kroner, og heraf modtager Danmark årligt knap 2 milliarder kroner (se tabel 1).

Disse midler administreres af Erhvervs- og Byggestyrelsen hvor man kan finde den afsluttede oversigt over projekter i den seneste 7 års EU-budgetperiode år 2000-2006.

NOTAT's optælling af registeret viser at 731 projekter blev støttet fra regionalfonden, og under socialfonden fik andre 1685 projekter støtte i perioden 2000-2006. Det er i alt 2416 projekter over 7 år, hvilket giver et gennemsnit pr. år på 345 projekter, alene for regional- og socialfondsstøtten.

Hvis man sætter de danske tal i forhold til den samlede årlige udgift på EU-plan, giver det den formidable sum af over 50.000 projekter rundt om i Europa som årligt modtager EU-støtte. Mindst.

Minimumstal

Dette tal dækker alene de 33 procent af EU's budget som går til strukturfondene. Hertil skal lægges et mindst lige så stort antal projekter under de øvrige 67 procent af EU-budgettet. I alt må man derfor regne med at EU er involveret i langt over 100.000 projekter rundt om i EU-landene.

Det skal understreges at de 50.000 årlige projekter alene under regional- og socialfonden er et regneeksempel. Ingen ved det præcist. Men der er tale om et minimumstal fordi midlerne i den nuværende periode 2007-2013 er væsentligt højere end i perioden 2000-2006. Men det kan ikke tælles op endnu, da denne 7 års periode kun er i sin begyndelse.

Ifølge Erhvervs- og Byggestyrelsens register er der i øjeblikket kun bevilget penge til foreløbig 196 projekter i Danmark.

11 procent af pengene kan ikke spores

Det er ikke let at styre 100.000 projekter. Den enorme mængde projekter som EU styrer via sine forskellige programmer, vækker kritik hvert eneste år. I seneste revisionsrapport for året 2007, står der at man ikke kan gøre rede for 11 procent af udgifterne. Man kan for eksempel ikke finde ud af hvad 312 millioner kroner er brugt til i EU's strukturfonde og hvad 380 millioner kroner er brugt til i fonden for udvikling af landdistrikter.

Ikke desto mindre godkendte EU's revisorer regnskabet for 2007, efter at man 14 år i træk havde nægtet at godkende regnskabet. Det skete efter et politisk pres for at undgå den negative PR-effekt. Men der var i årets revision ingen forskel i det kritiserede i forhold til de år hvor regnskabet ikke blev godkendt.

Tabel 1:
Støtte fra EU's fonde i 2008:

Socialfonden	509 mio.
Regionalfonden.....	509 mio.
Landbrugsfonden	710 mio.
Fiskerifonden	192 mio.
I alt.....	1.920 mio.

kilde: Erhvervs- og Byggestyrelsen (www.ebst.dk) + Direktoratet for Fødevarer og Erhverv (www.dffe.dk)

DEN EUROPÆISKE UNION

Den Europæiske Fond
for Regionaludvikling

Vi investerer i din fremtid

14.588 kroner pr. familie

Danmark betaler nu 20 milliarder i årligt medlemskontingent til EU, mens vi fra EU hvert år modtager 9.148 milliarder kroner.

Det betyder at hver enkelt af de 5,5 millioner danskere betaler 3.647 kr. til EU. En gennemsnitlig dansk familie med to voksne og to børn skal således hvert år betale 14.588 kroner til EU. Nogle af dem er så heldige at få lidt af pengene tilbage igen i form af landbrugsstøtte eller projektstøtte.

Fælles for alle støtteordninger er at de erstatter nationale støtteordninger. Det er ikke tilladt de enkelte lande selv at støtte regionale eller sociale udviklingsformål – det ville blandt andet være i strid med EU's regler om statsstøtte.

Derfor må der kun og kan der kun ansøges om støtte i EU hvis man vil have midler til regional og lokal udvikling. På den måde er støttesystemet stærkt centralt styret, selv om det administrative er lagt ud til medlemsstaterne.

Skal flage 1 uge om året

Systemet sikrer også at det bliver EU som lægger navn til som den glade giver. I hver eneste projektpulje er der stramme regler som skal sikre reklame-effekten. Her er nogle eksempler:

- * Alle informations- og pr-foranstaltninger rettet mod støttemodtagere, potentielle støttemodtagere og offentligheden skal indeholde EU's logo, en henvisning til enten 'Den Europæiske Fond for Regionaludvikling' eller 'Den Europæiske Socialfond', samt sloganet 'Vi investerer i din fremtid'.
- * Hvis projektet resulterer i en investering, hvortil de samlede omkostninger udgør mere end 375.000 kr., skal tilskudsmodtager sætte et skilt op på stedet om at projektet er støttet af EU.
- * De regionale kontorer som forvalter EU-støtte er forpligtet til flagnings med EU-flaget hvert år i en uge. I årsrapporterne som kontorerne skal indsende til EU-Kommissionen, redegøres for hvordan og hvornår dette er sket. ♦

På jagt efter de regionale millioner

Knap 2 milliarder tilflyder årligt Danmark fra EU's fonde til støtte for egnsudvikling. De går til alt fra karamelproduktion til avantgarde installationskunst.

MANGFOLDIG STØTTE. Penge fra EU's fonde flyder i en lind strøm ud over danske projekter, men ikke helt så meget som tidligere. Danmark modtager efter udvidelsen af EU til 27 lande f.eks. ikke længere penge fra den pulje som skal hjælpe mere tilbagestående regioner op i udviklingsniveau. Men vi modtager fortsat penge under det som hedder samhørighedspolitikens målsætning 2 – om regional konkurrenceevne og beskæftigelse. Pengene kommer fra Regionalfonden og Socialfonden og udgør i alt ca. 500 millioner årligt, det vil sige ca. 3,5 milliarder for perioden 2007-2013.

Støtte fra EU's strukturfonde har bl.a. til formål at »fremme en harmonisk, afbalanceret og bæredygtig udvikling af den økonomiske virksomhed, et højt beskæftigelsesniveau, et højt socialt beskyttel-

sesniveau, ( ), højnelse af levestandarden og livskvaliteten, økonomisk og social samhørighed samt solidaritet mellem medlemslandene.«

Dette gøres så via bunker af projekter, med tilhørende arbejde med at rejse egenfinansiering, søge om penge og afvente bevillinger. Ifølge Erhvervs- og Byggestyrelsens årsberetning 2008 havde i alt 196 projekter fået tilsagn om støtte. Og det er for lidt.

Flere projekter tak

Det kunne være ønskeligt at der var flere projekter i støbeskeen, ifølge årsberetningen. Man er »ikke helt tilfreds med programmets (tilsagns-) og indstillingsvolumen« og ønsker derfor at »hæve indstillingsmomentum«. Chefen for Center for Regional Udvikling under Erhvervs- og Byggestyrelsen, Preben Gregersen, slår dog koldt vand i blodet:

»Billedet er forskelligt fra region til

»Der er sat en prop i den gammeldags markedsføring og anlægsturisme. Projekterne skal ligeledes ligge ud over hvad man ellers ville have gjort. Så fortovsrenovationer og noget i den stil må ikke fylde ret meget i projektbudgetterne.«

Preben Gregersen fra Erhvervs- og Byggestyrelsen.

Projekterne skal gavne vækst og beskæftigelse og det kan ske meget forskelligt - lige fra produktion af flødekarameller til avancerede kunstinstallationer med lys og lyd i bybilledet.

De andre regionale millioner

Ud over midlerne fra Regional- og Socialfonden får Danmark også 710 millioner årligt til landdistriktsudvikling, og 192 millioner årligt til fiskeriudvikling (se tabel 1 side 18). Disse penge administreres af Direktoratet for Fødevarer og Erhverv, sammen med den langt mere omfattende direkte støtte til landmændene på 7,2 milliarder årligt.

Danmark modtager også støtte ud fra samhörighedsprogrammets målsætning 3 om grænseoverskridende regionalt samarbejde - de såkaldte Interreg-programmer. I alt er der afsat 767 millioner i perioden 2007-2013 til samarbejde til bl.a. hovedstadens samarbejde over Øresund, Sjællands samarbejde med nordtyske og polske områder, og til Syddanmarks samarbejde med Slesvig-Holsten.

region. Generelt synes jeg ikke, det går meget for trægt. Vi kan ikke presse penge derud, projekterne skal komme nedfra. Fra årsrapporten blev skrevet og til nu, er en del indstillinger blevet til tilsagn, og der er altså sket en positiv udvikling,« siger Preben Gregersen til NOTAT.

»Vi skriver som vi gør, fordi det er vigtigt at komme godt fra start. Erfaringen viser at det giver god effekt med stor aktivitet tidligt i programperioden. Vi har stor opmærksomhed på initiativer, som både kan hæve antallet af indstillinger og forbedre indstillingernes kvalitet. Men jeg vil da tilføje at de danske programmer ligger i Eurotoppen hvad angår gennemførelse.«

Fælles for alle projekter er at de skal bidrage til EU's Lissabon-strategi om at blive verdens mest konkurrencedygtige område. Projekterne skal gavne vækst og beskæftigelse, og det kan ske meget forskelligt - lige fra produktion af flødekarameller til avancerede kunstinstallationer med lys og lyd i bybilledet.

Flødekarameller med sjæl

Når man kigger ned over listen over støtteprojekter vil man se initiativer, man umiddelbart kan forstå ud fra vækst- og udviklingstankegangen i EU's Lissabon-strategi. Andet forekommer mere diffust - som f.eks. hvad projekter som »Karameller med sjæl« og »Lys og Lyd« med Københavns Internationale Teater - kan bidrage med af vækst og beskæftigelse?

Alt har dog sin forklaring. Det førstnævnte projekt handler om 600.000 i støtte til udvikling af et erhverv på Bornholm, det andet projekt handler om 8,5 millioner kroner til kunstinstallationer i 22 byer i hovedstaden og omegn - ud fra argumentet at »byrummet er disse år blevet et afgørende element i kommunernes udviklingsstrategier«. Kunstinstallationerne har dog ført til nogen negativ omtale i lokalbladene i bl.a. Hvidovre, Roskilde og Hillerød, hvor events og installationer enten faldt i vasken eller led under mangel på offentlig interesse.

Regionalchef Preben Gregersen for-

klarer at der er store forskelle på hvad der kan støttes, afhængig af brancher og lokalområde.

Regionale vækstråd indstiller

»Jeg vil ikke sige at du ikke kan finde projekter hvor man skal kigge godt efter for at se det innovative i det, og nogle brancher har lettere ved at være innovative, men jeg synes vi er nået langt med at udpege gode projekter,« siger Preben Gregersen.

Han fremhæver at der er sket store forandringer i hvordan støtten gives. Med lov om erhvervsfremme har man dannet seks regionale vækstråd - såkaldte vækstråda - som har fået indstillingsretten over 90 procent af midlerne fra EU's struktur-fonde. I et sådant vækstråd sidder et bredt udvalg af repræsentanter fra regionens virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder med om bordet.

»De mange interesser sikrer at projekterne bliver udsat for en ret betydelig indholdskontrol og sikrer mod forskellige habilitetsproblemer. De nye programmer er helt anderledes strategisk tilrettelagt - det er meget mere målrettede satsninger,« siger Preben Gregersen.

»Inden for turisme er der enkelte frihedsgrader som andre brancher ikke har. Men der er sat en prop i den gammeldags markedsføring og anlægsturisme. Projekterne skal ligeledes ligge ud over hvad man ellers ville have gjort. Så forovsrenovationer og noget i den stil må ikke fylde ret meget i projektbudgetterne.«

»Vi bliver løbende testet på om projekter er gode nok, fordi kravene til anden finansiering er skrappe. Man skal nøje kunne sandsynliggøre at andre også vil støtte projektet med samme beløb og samme hastighed,« siger Preben Gregersen.

De typiske ansøgere er netværk, der f.eks. omfatter offentlige myndigheder, videns- eller uddannelsesinstitutioner, fonde, brancheorganisationer og private virksomheder, mens det kun er i nogle bestemte områder en privat virksomhed har mulighed for at søge, nemlig Læsø, Ærø, Langeland, Lolland Kommune, Samsø og Bornholm samt de 27 danske småøer. ♦

Regioner i kamp om pengene

De danske regioners lobbykontorer i Bruxelles kæmper for at få opmærksomhed. Både i Bruxelles når der skal skaffes adgang til EU's mange projektpuljer og fonde i kamp med de over 350 tilsvarende kontorer, men også i forhold til baglandet derhjemme.

LOKALE PROJEKTER. Spredt rundt på fem adresser i Bruxelles findes 27 danskere med en klar opgave: Gør gavn for baglandet derhjemme, helst i form af tilskud fra EU's kasser eller i form af nyttig hjælp og kontakter i EU.

Mens opgaven er enkel, er udførelsen til gengæld hverken nem eller enkel. Af mange gode grunde.

Med udvidelsen af EU til 27 lande er der kommet mere konkurrence om pengene, og færre af dem lander i Danmark.

Tidligere havde nogle af de større danske byer deres egne lobbykontorer i Bruxelles. Men efter den danske kommunalreform, hvor 297 kommuner blev til 98, og 14 amter blev til 5 regioner, er der også møbleret om på kontorerne i Bruxelles.

Nu driver hver af de fem regioner et kontor hvor mellem 2 og 12 ansatte skal sørge for at netop deres region kommer på landkortet og kommer med i kampen om tilskudskronerne.

Overskudskontorer?

Mens der findes et landsdækkende overblik over hvad Danmark henter hjem i tilskud fra EU's strukturfonde (siderne 18-19), findes der intet overblik over hvor mange penge som tilfalder Danmark i form af støtte til diverse projekter.

Et kontor som det midtjyske regionskontor med syv ansatte koster 5,4 millioner kroner at drive pr. år. Indtil 2008 var kontoret involveret i projekter hvor 32 millioner støttekroner går til aktører inden for regionen. Tallene svinger meget fra år til år, men hvis man ser isoleret på EU's

projektpege, er der tale om et kontor som kan betale sig.

For den enkelte kommune er udgiften ikke så stor. I region Nordjylland, Midtjylland og SydDanmark betaler kommunerne 2 kr. pr. borger til at drive EU-kontoret. Det lidt mindre sjællandske kontor får kun 1 krone pr. borger, mens Region Hovedstadens kontor er lidt anderledes end de andre, da det alene er fokuseret på at skaffe forskningsmidler til Danmarks Tekniske Universitet, DTU, Københavns Universitet og regionens hospitaler.

Men en skepsis er der i baglandet.

Er der noget i det?

»Hvis man kigger tilbage til vores oprettelse var der bestemt en skepsis: *Mon der er noget i det for en mindre vestjysk kommune?* Men nu har jeg det indtryk at der er enighed om at det faktisk var en rigtig beslutning,« siger Lars Holte Nielsen, leder af region Midtjyllands kontor.

»Pengene er vigtige. Når vi i vores årsrapport kan skrive at vi nu har hentet 32 millioner hjem i tilskud, så er der nok nogle borgmestre som siger at det ikke er så ringe alligevel.«

»Men det er lige så vigtigt at bygge netværk, at have mulighed for at påvirke i ens egen interesse, og at kunne hjælpe virksomheder,« siger Lars Holte Nielsen.

Også på det nordjyske kontor er pengene i fokus:

»Hen over de sidste otte år, siden vi skiftede fra at være et EU-informationskontor til at være et projektkontor, har vi været involveret i projekter til omkring 200

millioner kroner,« siger leder af det nordjyske kontor i Aalborg, Stig Norsk. I dette store beløb skal man dog regne det helt ekstraordinære år 2005 hvor beløbet var 135 millioner.

Stig Norsk peger på at kontorets aktiviteter for at skabe projekter også skaber en sideomsætning for eksempel i form af rejsendes hotelovernatninger, en værdi som turistorganisationen Visit Denmark har beregnet til omkring 12 millioner kroner årligt.

Danske regioners EU-lobby kontorer

Region NordDanmark
Ansatte: 9 i Aalborg, 2 i Bruxelles, og 2 i Kina
www.eu-norddanmark.dk

Region Midtjylland
Ansatte: 7 i Bruxelles
www.centraldenmark.eu

Region SydDanmark
Ansatte: 12 i Bruxelles, 5 i Kina
www.southdenmark.be

Region Sjælland
Ansatte: 3 i Bruxelles
www.zealanddenmark.eu

Region Hovedstaden
Ansatte: 3 i Bruxelles
www.regionh.dk/creodk

Få projekter som er svære at måle

På region Sjællands kontor i Bruxelles siger lederen Esther Davidsen:

»Vi er her for at hente nogle støt-tekroner. Men det er ikke os som sender checks ud. Kommunerne og vores store byer som Roskilde og Næstved må aktivt på banen.«

»De lokale bruger os ikke nok. Der bliver lavet for få projekter,« siger hun, og en væsentlig del af arbejdet er således i forhold til de hjemlige kommuner:

»Vi laver opsøgende arbejde i kommuner og institutioner og prøver at sætte dem i gang,« siger Esther Davidsen.

Det er langt fra altid at det bliver til noget målbart, skriver region Sjællands kontor i sin seneste årsberetning:

»Reelt er det under 10 procent af de projektidéer, som vi bearbejder, der ender med en konkret EU ansøgning. De 663 konsultationer, møder, informationsseminarer i Danmark, vores omfattende mødeaktivitet i Bruxelles samt vores skriftlige information ender med andre ord 'kun' i 40-50 konkrete projekter, hvoraf nogle må opgives eller ikke får bevilling.«

Kontoret beklager at værdien af dette 'udenoms arbejde' ikke påskønnes tilstrækkeligt:

»Det er en markant problemstilling for os, at dette store arbejde, som sparer virksomheder for mange tidsmæssige ressourcer, som giver ny viden og inspiration, og som derfor ofte er grundlaget for mange interne/lokale projekter og initiativer ikke tillægges den samme værdi/effekt, selv om vores største ressourceforbrug og de største indirekte effekter af aktiviteterne reelt ligger i disse aktiviteter,« hedder det i årsrapporten. ♦

Nogle puljer, kasser og fonde i EU

UDDANNELSE OG UNGDOM

Atlantis-programmet – samarbejde mellem EU og USA
Erasmus Mundus II
Erasmus Mundus External Cooperation Window (EMECW)
Erasmus LLP
Jean Monnet LLP
Tempus
Youth in action
Comenius
Leonardo da Vinci
Grundtvig
Aktive Unge
Livslang Læring – LLP
Comenius Regio Partnerskaber
Programmet for livslang læring – indkaldelser 2009

SUNDHED

EU's Folkesundhedsprogram 2008–2013
Sundhedsinnovation med europæiske perspektiver
Forskning og udvikling
FP7 – forskning og teknologisk udvikling 2007–2013
– overblik med fokus på SMV'er
FP7– 7. rammeprogram for forskning og udvikling
Joint Technology Initiatives (JTI)
Innovation
CIP – Entrepreneurship Et Innovation Program (EIP)
Miljø og energi
CIP – Intelligent Energy Europe II (IEE)
LIFE+ programmet 2007–2013
CIP miljø: Øko-innovative produkter og services
Social og beskæftigelse
Progress – nyt arbejdsprogram for 2009
DAPHNE III – vold mod kvinder og børn
Progress 2007–13
URBACT, Innovation og konkurrenceevne,
Landdistriktsudvikling,
Kultur, media og venskabsbyer
Europa for Borgerne 2007–2013
EU's Kulturprogram 2007–2013
EU-programmet MEDIA
Venskabsbyer
Samarbejde med 3. lande
Switch Asia-programmet
Informationsteknologi
Program til beskyttelse af børn på internettet
CIP IKT: Pilot-projekter og tematiske netværk
Interregionalt samarbejde
Interreg IVC – Hele Europa
Interreg IVB – Nordsøregionen
Interreg IVB – Østersøregionen
Interreg-programmerne
Interreg IV A – Øresund, Kattegat og Skagerrak
URBACT II-programmet

ANDRE

Strafferets-programmet
Landdistrikts-programmet 2007–2013
Marco Polo-programmet

I oversigten er medtaget puljer, kasser og fonde som ligger ud over EU's strukturfonde som beskrives på andre sider i dette blad. Listen er ikke udtømmende, men taget fra det midtjyske kontors hjemmeside.

Støtten var nytteløs og topstyret

Professor ved Århus Universitet hudflettede EU's strukturfonde i en udredning i 2003. Men det lagde ingen mærke til.

EN GAMMEL SANG. I 2003 udkom en lille bog i et anonymt omslag med den ikke mindre anonyme titel *subsidiaritetsprincippet vendt på hovedet?* Det blev ikke ligefrem en sællert. Ikke desto mindre indeholder bogen den hidtil eneste gennemgang af virkningerne af EU's strukturpolitik – det vil sige politik for at styrke særlige områder af Europa eller af et land.

I bogen undersøger Jens Blom-Hansen, der i dag er professor i statskundskab ved Århus Universitet, de årlige 1270 millioner kroner som hvert år tilfløder Danmark i årene 2000-2006 fra de fire fonde: Socialfonden, regionalfonden, landbrugsfonden og fiskerifonden.

Bogens konklusion er at den økonomiske gavn af støtten nærmest ikke kan måles. En anden effekt er dog så sikker at den afslutter bogens konklusioner: »Den eneste sikre effekt af EU's indsats er en bureaukratisering af den politisk-administrative beslutningsproces.«

Den opsigtsvækkende konklusion vakte dog ingen opsigt, siger Jens Blom-Hansen i dag.

Et stille liv

»Det gik som med så megen anden forskning; det har begrænset gennemslag i offentligheden. Bogen levede et stille liv,« siger Jens Blom-Hansen til NOTAT.

Det stille liv gjaldt både før, under og efter Blom-Hansens bog om EU-støtten fra strukturfondene. Selv har han ikke beskæftiget sig med området siden udgivelsen af bogen, og ønsker derfor ikke at kommentere udviklingen siden da.

Nu er et nyt støtteprogram for årene 2007-2013 sat i gang, men der findes ingen forskning som følger det, eller skaber overblik over de mulige gevinster for samfundet som helhed.

Hans gennemgang var et led i den såkaldte magtudredning, en serie udredninger om hvem som egentlig har magt i Danmark som Folketinget bestilte i 1997 og som blev afsluttet i 2003.

Blom-Hansens analyse er derfor med særlig fokus på det såkaldte subsidiaritetsprincip om at beslutninger skal træffes på det lavest mulige niveau. Og det er ikke ligefrem tilfældet med EU's strukturpolitik, som ellers navnet kunne antyde.

Tværtimod er EU-støtten stærkt styrende – eller med professorens ord »præget af overvågning og kontrol« og en planlægnings- og kontroltilgang som er »fremmed for dansk tankegang«. Der er nærmere tale om det omvendte subsidiaritetsprincip, hvor lokale og regionale emner fastlægges centralt i Bruxelles. Som modreaktion sker det som i forskningen kaldes 'de-koblede strukturer' – »det vil sige at tingene i praksis reelt kører mere efter dansk tradition end det formelle set-up tilsiger,« bemærker professoren.

Ingen målbare effekter

Selvfølgelig kan man i en tabel se nogle støttebeløb, men sådan kan man ikke nøjes med at regne. I stedet skal man se på, hvad der ellers ville være sket – uden EU-støtten. Altså: Hvor meget havde de danske myndigheder bevilget og gennemført til samme formål, hvis ikke det havde

»Det gik som med så megen anden forskning; det har begrænset gennemslag i offentligheden. Bogen levede et stille liv,« siger Jens Blom-Hansen.

været for EU-støtten? Det er svært at sige noget om, og derfor er konklusionen på de mange EU-midlers anvendelse da også: »Der er heller ikke nogen klar økonomisk effekt.«

Ligeledes får magtudredningen ikke øje på nogen egentlig politisk effekt af EU's involvering:

»EU's strukturpolitik bidrager ikke med nye løsninger på strukturpolitiske problemer i Danmark,« hedder det. ♦

Kalundborg har sit eget EU-kontor

Den sjællandske kommune med 50.000 indbyggere er partner i store nationale og internationale projekter med fokus på energibesparelser og klimatilpasning

VOR MAND I BRUXELLES. Som den eneste danske kommune har Kalundborg oprettet sit eget EU-kontor i Bruxelles. At dømme efter de projekter, netværk og initiativer som er sat i værk, ser det ud til at have været en overmåde god investering.

Borgmester Kaj Buch Jensen er da også ganske tilfreds med satsningen på en selvstændig repræsentation i Bruxelles.

»Det har været en fornuftig investering som har kunnet betale sig. Det har været med til at sætte Kalundborg på landkortet, det har skabt internationale kontakter og erhvervsudvikling til glæde for både virksomheder og borgere,« siger han.

Kalundborg Kommune er det største industriområde på Sjælland uden for København. Her ligger for eksempel verdens to største fabrikker for enzym- og insulinproduktion, Nordeuropas største industrielle spildevandsanlæg og Østersøområdets næststørste olieraffineri. Kommunen er også hjemsted for Asnæsværket som producerer kraftvarme med kul som den vigtigste energikilde. Cirka 9 procent af Danmarks CO₂-udledning kommer fra Kalundborg kommune.

Derfor har energieffektivisering og øget bæredygtighed et meget stort potentiale i Kalundborg, skriver kommunen på sin hjemmeside. Og derfor har lobbyarbejdet i Bruxelles haft et meget målrettet fokus på miljø, klima og energi i et tæt samarbejde med de store virksomheder i kommunen som er aktive på dette område.

Kundernes mand

I foråret 2007 fik omkring 70 ledere i Kalundborg sat et ansigt på EU-kontoret.

»Her er Martin. Han er vores nye mand i Bruxelles. Men det er ikke jer han skal servicere. Han er til for vores kunder og samarbejdspartnere, ikke mindst de store industrivirksomheder.«

Sådan lød præsentationen, og en

...fortsættes næste side

»Danmark har et mantra om at satse på de små og mellemstore virksomheder. Man glemmer bare at det der trækker noget i gang, oftest er noget stort,« siger Martin Andersen som siden 2007 har været Kalundborgs mand i Bruxelles.

Kalundborg EU Office

Siden 1. maj 2007 har Kalundborg Kommune haft sin egen selvstændige repræsentation og kontor i Bruxelles. Kontoret varetager virksomheders interesser og udfører opgaver indenfor public affairs, fundraising, projektledelse og netværk m.m.

Blandt de største projekter som kontoret har taget initiativ til eller har medvirket til er:

- Cluster Biofuels Denmark – et klyngeinitiativ, dvs. samarbejde mellem en række private og offentlige organisationer, herunder etablering af et sekretariat som understøtter udvikling af bioraffinering, og som ligger i forlængelse af 2. generations bioetanol-anlægget i Kalundborg som DONGs udviklingselskab Inbicon har oprettet. CBD-initiativet forventer nye pilot- og demonstrationsprojekter om genanvendelse af restprodukter i bioetanolprocessen.
- ESCO – Et stort nationalt initiativ med deltagelse af virksomheder, statslige myndigheder og Kalundborg, Gribskov og Middelfart kommuner om energirensning af offentlige bygninger.
- BaltCICA – partnerskabsprojekt i Østersø-området omkring klimatilpasningsstrategier, bl.a. med et større udsnit af Kalundborg kommune som testområde.

fortsat fra forrige side...

umiddelbar skuffelse bredte sig i forsamlingen hvor en og anden nok havde håbet på en kanal til at hente EU-midler til de slunkne pengekasser.

»Men vi havde en bevidst strategi om at satse anderledes,« fortæller Martin Andersen, som nu har arbejdet i lidt over to år som leder af én-mandskontoret i Bruxelles.

Denne dag i september er han i København for at deltage i en stor konference om 'Nordic Climate Solutions'. Et mødested for over 1.000 producenter, leverandører, kunder, politikere og forskere med fokus på markedstendenser og muligheder for transport, energieffektivitet og bæredygtig udvikling.

Han stikker mig et eksemplar af det flotte magasin *Business* som bliver delt ud til alle deltagerne.

»Se her, Kalundborg er med.«

På side 29 fortæller en helsides annonce om 'den grønne kommune' og dens engagement i biobrændstoffer, energibesparelser og klimaprojekter, alt sammen i tæt samarbejde med erhvervslivet.

En anderledes strategi

Det er Martin Andersen som fra sit virke i Bruxelles har fået skruet flere af disse projekter sammen og skaffet EU-midlerne. Alligevel er en af hans pointer at lobbyarbejdet ikke så meget handler om penge, men om den del der går forud for pengene, nemlig de politiske beslutninger der bestemmer hvor pengene går hen.

Og der går ikke mange sekunder før han er langt inde i en forklaring på den særlige strategi som Kalundborgs EU-kontor kører efter.

»Der er mange der gerne vil vide hvor der er penge at hente. Det kan du godt fortælle dem, men hvad skal virksomhederne gøre derefter? Der skal også være nogen til at lave ansøgningen, bære den igennem, snakke med de rigtige personer, overbevise andre om projektets troværdighed, eller måske aflive projektet i tide, inden der er spildt for mange ressourcer. Men hvis du først har skrevet ansøgningen og fulgt den til dørs, kan du også gå ind og stå for koordinationen af projektet.«

Det særlige ved Kalundborg-kontoret er tilbuddet om at hjælpe med i alle faser gennem hele projektet.

Kalundborg er det største industriområde på Sjælland uden for København og en stor udleder af CO₂. Her ligger blandt andet det kulfyrede Asnæs-værk som er Danmarks største kraftværk.

Erfaringerne stammer fra hans tid som EU-lobbyist for de nordjyske kommuner, herunder ikke mindst som rådgiver for store danske virksomheders engagement på det kinesiske marked.

»Det er en anden måde at arbejde på. Kun Region Nordjylland og Syddanmarks EU-kontorer tilbyder i et vist omfang at tage det hele. De andre går kun det første skridt, det er 'bestil og udfør', og så ikke mere,« siger Kalundborgs mand i Bruxelles.

De rigtige kontakter

Inde på konferencen har Kalundborg sin egen stand sammen med Cluster Biofuels Denmark (se boks) hvor en række af de energitiltag som kommunen har igangsat, bliver præsenteret.

For Martin Andersen er det særdeles vigtigt at være til stede og pleje sine netværk.

Meget står og falder med en kompetent medarbejder, som har sine netværk i orden, understreger borgmester Kaj Buch Jensen:

»Martin har et fantastisk netværk. Han har været i Bruxelles i 12 år. Det er den måde man arbejder på dernede.«

Det bekræfter Martin Andersen med et stort smil:

»Det er alfa og omega. Det handler om at være det rigtige sted på det rigtige tids-

punkt. Du hjælper nogen, og andre hjælper dig. Det handler meget om at udveksle viden, og det er ikke en 8-16-arbejdstid,« pointerer han.

Interessante at lege med

»Jeg synes det er påfaldende at vi opnår resultaterne, det andet er der ikke meget i,« siger Kalundborgs borgmester.

'Det andet' er Region Sjællands EU-kontor som Kalundborg indtil nu har delt lokaler med. Fra oktober 2009 flytter man til nye lokaler i et fællesskab med tre sydsvenske regioner samt Gøteborg, Tallinn og Oslo.

»Jeg får så mange henvendelser efter at vi har etableret os. Vi er interessante at lege med også for storbyer og hovedstæder, men vi har ikke noget interessefællesskab med regionen«, siger Martin Andersen.

Også ude i den store verden har man registreret Kalundborg som centrum for en række store miljø- og energiprojekter. I dette efterår sender kinesisk tv således ti programmer som optakt til FN's klimakonference i december. Tre af dem har Kalundborg som udgangspunkt.

De store trækker de små

En anden del af strategien er at gå efter de store, fremhæver Martin Andersen:

»Danmark har et mantra om at satse

på de små og mellemstore virksomheder. Man glemmer bare at det der trækker noget i gang, oftest er noget stort. Hvis vi kan få de store til at rykke som de første i den retning som den politiske vind blæser, med tværfaglige initiativer for eksempel i form af et pilotprojekt eller en demonstrationsmodel, så kan det påvirke hele den fremtidige udvikling, og så er det kun et spørgsmål om tid hvornår det smitter af på de små.«

Trods de særlige forudsætninger i Kalundborg med mange store industrivirksomheder har flere andre kommuner vist interesse for at lægge sig ind under kontoret.

»Det handler igen om at hvis man ikke tilbyder en hel projektcyklus, så er det ikke erhvervs-service,« forklarer Martin Andersen.

»Men en kommune skal gøre sig klart hvad der er dens specialkompetence. Måske flere kommuner skal gå sammen omkring en niche. Der er masser af muligheder, det kan være uddannelsesbyer eller kulturbyer. Men der skal være en rød tråd i de projekter, man satser på, og for Kalundborg er det klima, miljø og energi.«

Odsherred opsiger samarbejdet

At det ikke er lige nemt for alle kommuner er nabokommunen Odsherred eksempel på.

I 2008 og 2009 har hver indbygger i

kommunen betalt 2 kroner for service fra Kalundborgkontoret. Men kommunen har netop besluttet at trække sig ud af samarbejdet.

»Det skyldes ikke speciel utilfredshed, men vi oplever at Sjællands-kontoret er bredere og matcher bedre i forhold til den indsats vi har brug for, for eksempel hjælp til fundraising. Kalundborg er mere erhvervsorienteret,« siger kommunaldirektør Lars Holte.

Han tilføjer at det ringe udbytte også kan skyldes at kommunen ikke selv har haft tilstrækkelig energi til at udnytte kontakten.

»De har ikke fået enormt meget ud af det. De ligger hårdt underdrejet økonomisk – man skal være parat til at investere i initiativer, men de er ramt meget af anlægsstopet, og det har været med til at handlingslamme dem,« lyder forklaringen fra Martin Andersen. ♦

DEMOKRATICAFÉER
PÅ GYMNASIER,
FYRAFTENSMØDER,
BYVANDRINGER,
DEMOKRATISTAFET,
FOLKEOPLYSNING,
POLITIK I NATUREN,
REJSER,
SEMINARER,
FOLKEOPLYSENDE
COMPUTERSPIL,
DEBATMØDER
OG MEGET MERE

DEO er et oplysningsforbund, der har til formål at fremme debat og oplysning om demokrati i Europa. Ud fra en demokratisk tankegang ønsker oplysningsforbundet at aktivere flest muligt i en alsidig og fordomsfri debat om specifikke politiske temaer og det europæiske samarbejdes rammer og vilkår.

www.deo.dk

OPLYSNINGSFORBUNDET DEO
EU-debat • mere spændende og mindre fastlåst

Politikere vil have flere penge i EU-fonde

Med valget af den tidligere regionalkommisær til formand for EU-Parlamentets regionaludvalg bliver der kamp til stregen mod de medlemslande som vil spare på de regionale puljer, fonde og støtteordninger, og kamp om et forslag til forenkling ved at droppe kravet om medfinansiering af projekter.

REGIONAL OPPRIORITERING. Den regionale og kommunale dimension vil få en større placering i EU's lovgivning, siger tidligere EU-kommisær og nyvalgt formand for EU-Parlamentets udvalg for regionaludvikling, Danuta Hübner. Fra 2004 til 2009 var hun kommisær for regionalpolitik. I juni blev hun valgt som et af de 50 polske medlemmer af EU-Parlamentet, og i juli fik hun tildelt formandsposten i udvalget for regionaludvikling (REGI).

REGI blev oprettet som et selvstændigt

parlamentarisk udvalg for fem år siden og er ansvarlig for al lovgivning som vedrører EU's regionalstøtte – siden 2007 den største post på EU's budget – og koordinationen af denne med andre politikområder. Desuden tager udvalget sig af forbindelser til lokale og regionale myndigheder.

Med 93 medlemmer hører REGI til blandt de største af Parlamentets 22 udvalg, efter udenrigsudvalget, miljøudvalget, industriudvalget, retsudvalget og økonomiudvalget.

Nye regler for regionale fonde

Den første prioritet i efterårets møder bliver så hurtigt

Danuta Hübner var fra 2004 til 2009 kommisær for regionalpolitik. I juni blev hun valgt som et af de 50 polske medlemmer af EU-Parlamentet, og i juli fik hun tildelt formandsposten i udvalget for regionaludvikling (REGI).

som muligt at få vedtaget en forenkling af reglerne for EU's regionalfonde, tilføjer den tidligere kommisær. Hun lover også at forkaste forslaget fra finansministrene om at skære ned i tildelingerne for 2010 til disse fonde.

»Vi vil analysere forslaget fra Rådet (medlemslandenes ministre) om at skære ned i betalingerne til Socialfonden og ERDF (Regionalfonden, red.). Vi vil gerne genoprette det niveau som Kommissionen har foreslået, det vil sige en øget bevilgning,« siger Danuta Hübner.

De politiske grupper har allerede fordelt deres ordførere til at stå for udtalelserne om de nye regler for regionalfondene. Det Europæiske Folkeparti (centrum-højre) tager den del der omhandler reguleringen af ERDF (med et budget på 1490 milliarder kr. for 2007-2013) hvor Parlamentet har medbestemmelse sammen med Ministerrådet.

Tysk skepsis

Kommissionens forslag til forenkling, som blev præsenteret i midten af juli, bliver mødt med skepsis fra flere medlemslande, især Tyskland som er EU's største bidragsyder.

Som et udtryk for de forskellige holdninger i Rådet har den svenske EU-minister Cecilia Malmström udtalt at mens nogle idéer var gode – såsom at udvide EU's bevillinger til boliger i fattige landområder, for eksempel hjælp til samfund

Norske milliarder til fattige regioner

Regionalfonde findes også uden for EU-regi. De rige ikke-medlemslande har også deres fonde til projekter i medlemslande.

SOLIDARITET. I løbet af de seneste fem år har de såkaldte EØS-lande, Norge, Island og Liechtenstein bidraget med 8,7 milliarder kroner i regional støtte i EU's nye medlemslande.

Norge finansierer 97 procent af EØS-støtten der fordeles til EU's 12 nyeste medlemmer, såvel som Grækenland, Portugal og Spanien. Beløbet forventes at stige for perioden 2009-2014.

Norge har forsøgt at fjerne Grækenland og Spanien fra den næste finansieringsordning, og omfordele pengene til de fattigere nyankomne. Men så længe de to stater stadig har fattige regioner som får EU-penge til at komme på niveau med resten af EU, har Norge ikke kunnet få dem helt ud af ordningen.

Norges tilskud

Allerede i 2004, hvor Norge øgede sit bidrag til næsten det dobbelte, besluttede man i Oslo at sætte halvdelen af pengene i en separat fond, de såkaldte Norge-tilskud, hvor Spanien, Grækenland og Portugal er udelukket.

Kun projekter fra Polen, Ungarn, Tjekkiet, Slovakiet, Slovenien, Estland, Letland,

Litauen, Cypern og Malta, og fra 2007 Bulgarien og Rumænien, er velkomne.

Derimod omfatter EØS-støtten også spanske, græske og portugisiske projekter.

Begge fonde administreres af det samme kontor i Bruxelles. Projekterne ligner dem der finansieres under EU's regionalpolitik, men fokuserer mere på miljø, energi-effektivitet, fremme af demokrati, opbygning af ikke-statslige organisationer og gennemførelse af foranstaltninger for at landene kan blive en del af Schengen-zonen, det vil sige ophæve kontrollen ved grænserne til de »gamle« EU-lande.

Polen modtager mest

Med over 3,7 milliarder kroner er Polen den største nettomodtager af EØS/Norge-tilskud, efterfulgt af Ungarn (949 millioner), Tjekkiet (775 millioner) og Rumænien (681 millioner).

De tre baltiske lande har modtaget cirka 1.042 milliarder i alt, mens mere velstående Spanien, Portugal og Grækenland fik cirka 596 millioner i de sidste fem år. ♦

Kilde: EUobserver.com 14.07.2009

FOTO: SCANPIX

af romaer (sigøjnere) – var det »vigtigt at projekterne er gode og meningsfulde.«

»Intet land har lyst til at bruge sine egne penge på nyttesløse tiltag. Det var en væsentlig grund til at flere lande sagde nej til helt at fjerne kravet om medfinansiering fra medlemslandene. For det svenske EU-formandskab er det nu påtrængende at finde en balance mellem disse to behov,« skrev Malmstöm på sin blog.

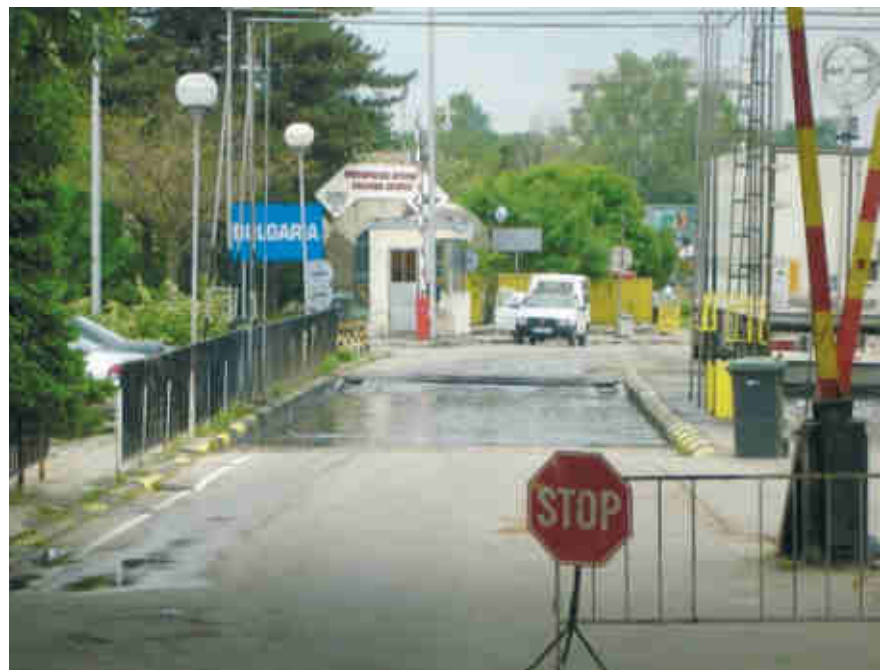
Set fra kanten

Set fra EU's udkantsregioner var Kommissionen imidlertid for hurtig til at gå på kompromis om fuld EU-bevilling til alle regionale projekter, og ikke kun dem som finansieres fra den europæiske socialfond, som har et budget på 566 milliarder kr. for 2007-2013.

»Det er en stor misforståelse at muligheden for 100 procent EU-finansiering af projekter fra strukturfondene i 2009-2010 kun skal gælde for den europæiske socialfond (ESF). Kommissionen skulle have lagt den samme linje for den regionale udviklingsfond og samhörighedsfonden,« sagde Claudio Martini i en udtalelse på vegne af 161 maritime udkantsregioner.

Han forklarede at fuld EU-finansiering til alle projekter ville have hjulpet til at »sætte gang i investeringerne« og undgå »skibbrudne projekter på grund af manglende national medfinansiering«. ♦

Artiklen er oversat og forkortet fra netavisen EUobserver.com 27.07.2009

Støttekroner fra Norge skal bl.a. gøre de nye medlemslande klar til at komme med i Schengen-samarbejdet og ophæve grænsekontrollen.

Lissabon-traktat i kamp mod uret

Den tyske forbundsdomstol kan blive en alvorlig hindring. Og i Storbritannien truer en folkeafstemning.

TRAKTATPROBLEMER. Den 2. oktober – efter dette blads deadline – stemmer iverne for anden gang om Lissabon-traktaten, og de fleste forventer at det denne gang bliver et ja. Den seneste måling før NOTAT's deadline viser et klart ja.

Men selv om iverne stemmer ja, er Lissabon-traktaten ikke sikret. For i Tyskland er man nødt til at tage hensyn til Forfatningsdomstolen i Karlsruhe. Og den afsagde den 25. juni en dom, hvori den direkte sagde at Forbundsdagens godkendelse af Lissabon-traktaten var i strid med den tyske grundlov.

*Forfatningsdomstolen
i Karlsruhe*

Det vigtigste punkt i dommen var at udvidelse af EU's beføjelser kun må ske hvis både den tyske forbundsdag og det tyske forbundsråd – som er valgt af de 16 tyske delstater – siger ja til det.

På baggrund af denne dom har både Forbundsdagen og For-

bundsrådet vedtaget en lov som stiller en række krav i forhold til Lissabon-traktaten.

Den nye lov følger Domstolen et langt stykke, men efter manges mening ikke helt. Derfor må man regne med at der bliver rejst en ny sag for Domstolen. Og før den er afgjort, kan Tyskland ikke ratificere Lissabon-traktaten.

De tyske politikere håber ganske vist at Domstolen vil træffe en hurtig afgørelse og afvise klagerne. Men det er næppe sandsynligt.

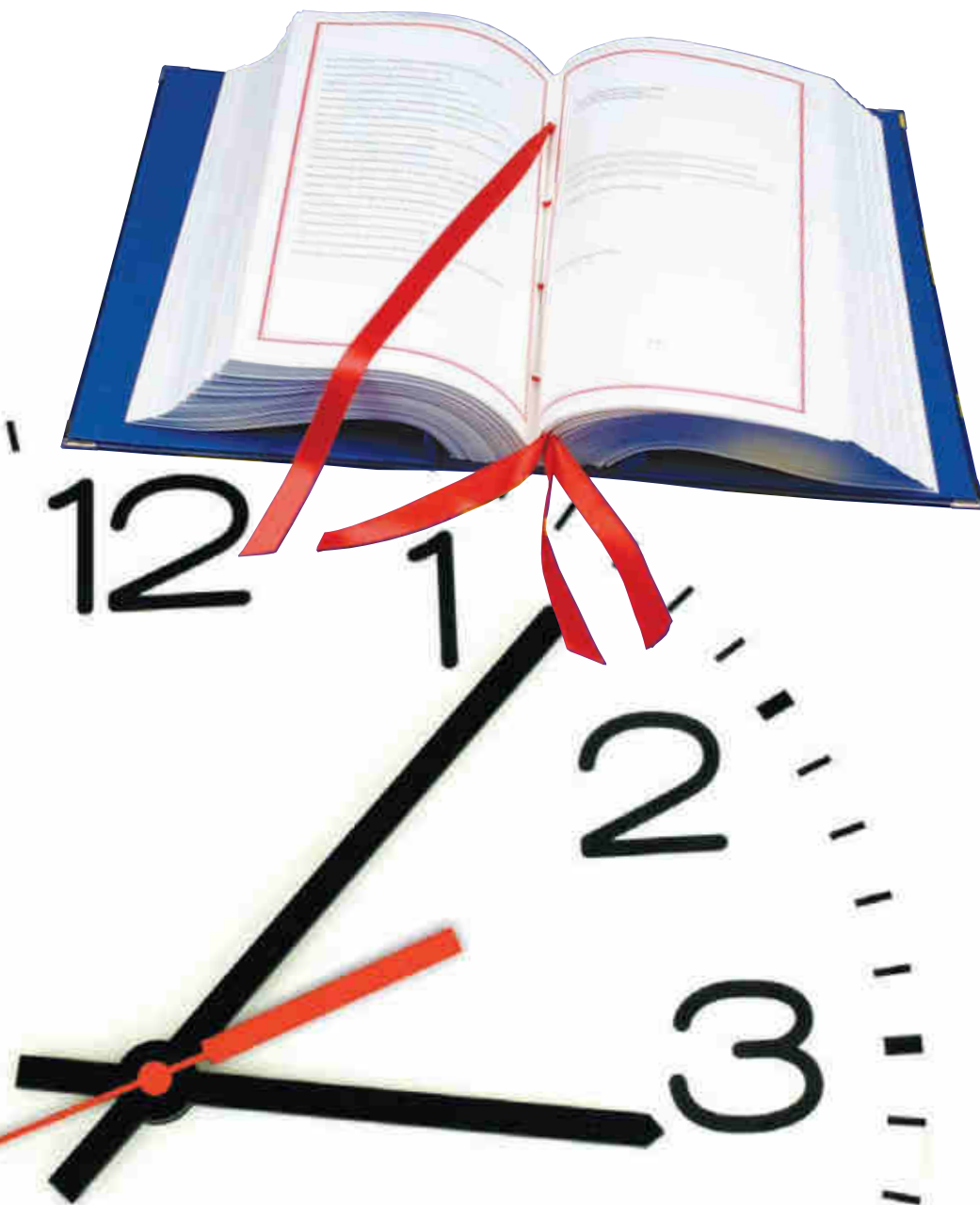
Et flertal af dommerne i Karlsruhe er kritisk indstillet over for EU, og de vil uden tvivl foretage en omhyggelig granskning af den nye lovs overensstemmelse med deres krav i juni.

Afstemning i Storbritannien?

Så længe Tyskland ikke har ratificeret Lissabon-traktaten, vil Tjekkiet ikke gøre det. Den stærkt EU-kritiske præsident Vaclav Klaus har nemlig erklæret at han først vil skrive under på traktaten når alle andre har gjort det og dermed nærmer man sig valget i Storbritannien, hvor de fleste regner med at Labour vil miste magten og de konservative vil danne regering.

Den konservative leder, David Cameron, har lovet vælgerne at han vil lade afholde en folkeafstemning om Lissabon-traktaten hvis den ikke er trådt i kraft når han vinder valget. Og en britisk folkeafstemning vil formentlig føre til et nej til traktaten.

Det britiske valg skal senest være i juni 2010. For Lissabon-traktatens tilhængere er kampen for traktaten dermed en kamp mod uret. ♦

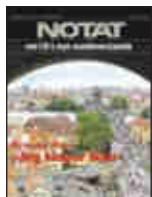

Siden sidst

Der sker hele tiden nyt i forhold til de emner vi skriver om i NOTAT. Her fortæller vi kort om nogle af de seneste initiativer og beslutninger.

Tekst: Sven Skovmand

Slovenien giver grønt lys for Kroatien

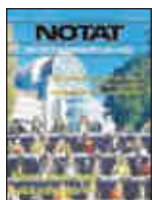
Den tidligere jugoslaviske republik Kroatien har længe søgt om medlemskab af EU, men ansøgningen har været blokeret af Slovenien som har en uafklaret strid med Kroatien om deres fælles grænse ved

Adriaterhavet.

Modstanden er nu blevet opgivet efter at de to landes regeringschefer den 11. september 2009 blev enige om at lade striden afgøre ved en international mægling. Kroatien vil dog fortsat have problemer med at blive medlem. Landets omfattende korruption har været stærkt kritiseret af EU-Kommissionen.

I november 2008 udgav NOTAT et temanummer hvor du kan læse mere om EU's nye medlemslande.

Hæver EU's diæter i Danmark

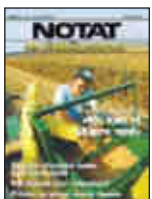

EU-Parlamentet har indført en ny støtteordning til dets medlemmer. Nu kan de også få mødediæt for at gå til møde derhjemme.

Parlamentet giver en støtte på cirka 2.200 kroner til møder der afholdes i politikerens hjemlands parlament. Ifølge Ekstra-Bladet 8.9.2009 er ordningen blevet brugt af tre danske medlemmer. Det er socialdemokraterne Ole Christensen, Britta Thomsen og Dan Jørgensen.

Pengene er ydet for møder i Folketingets Europaudvalg. Ifølge bladet har Ole Christensen fået 22.000 kroner i diæter for ti møder, og Britta Thomsen har fået for et enkelt møde, mens der ikke foreligger oplysninger om Dan Jørgensen. I marts 2009 skrev NOTAT om EU-Parlamentets lønning- og diætsystem.

Øget støtte til producenter af mælk

For blot et år siden – i sommeren 2008 – var prisen på mælk højere end i lang tid. Men siden da er det gået tilbage. Prisen på mælk er faldet med 40 procent, og det gør ondt på de landmænd der fremstiller mælk.

Det har ført til voldsomme protester, især i Frankrig og Tyskland. Og på landbrugsministerens møde den 7. september rejste de vidtgående krav om støtte til mælkebønderne. De nåede

også et delvist resultat idet de enkelte medlemslande efter alt at dømme får lov til i tre år at yde en støtte på indtil 110.000 kroner om året til de enkelte mælkebønder. Hidtil har støtten højst måttet være 55.000 kroner.

Derimod kom de ikke igennem med et krav om at man skal opgive at afskaffe kvoterne for mælk i 2015. Kvoterne vil også fortsat blive aftrappet med 1 procent om året indtil da. Fra dansk side er regeringen ikke tilfreds med at de enkelte lande må give støtte til deres mælkebønder. Det vil skabe problemer for danske landmænd der ikke får en sådan støtte. Danmark affandt sig dog med støtten, fordi det blev fastholdt, at kvoterne skal afskaffes i 2015. I maj 2008 udgav NOTAT et temanummer om EU's landbrugsstøtte hvor du kan læse mere om emnet)

Kapløb om gasledninger

EU-landene vil ikke få problemer med at modtage naturgas i de kommende år. For hele tre store gasledninger er i færd med at blive gennemført.

Det er en russisk ledning der vil gå gennem Østersøen til Tyskland, og en anden russisk ledning der vil gå gennem Sortehavet til Bulgarien. Endelig planlægges en ledning fra Georgien gennem Tyrkiet, den såkaldte Nabucco-ledning. De tre ledninger vil, hvis de bliver gennemført, have en samlet kapacitet på hele 115 milliarder kubikmeter gas eller en fjerdedel af EU's forbrug.

Men EU-Kommissionen får ikke opfyldt sit ønske om at blive uafhængig af tilførsler fra Rusland. For Nabucco er den eneste af de tre ledninger der går uden om russisk område, og den får kun en kapacitet på cirka 30 milliarder kubikmeter gas. Hvis den da bliver bygget. Russerne vil nemlig gøre alt for at forhindre at Nabucco bliver bygget. Og det vil de formentlig kunne gøre, hvis de får anlagt ledningen gennem Sortehavet før Nabucco bliver gennemført.

Så vil de nemlig kunne købe den gas som Nabucco ellers var beregnet til.

EU kan ikke regne med støtte fra Tyrkiet. For nok gav landet den 13. juli 2009 ja til at give plads til Nabucco-ledningen. Men blot en måned senere – den 7. august – gav de russerne tilladelse til at føre deres gas over det tyrkiske territorium i Sortehavet. Og så længe det kurdiske problem i Tyrkiet ikke er løst, risikerer en kommende Nabucco-ledning at blive udsat for kurdiske sabotage.

I NOTAT om klimakrisen fra juli 2007 kan du finde mere om gasledningerne og energiproblemerne.

Tema i næste nummer

EU's indtog i det nationale sundhedsvæsen

EU's omfattende direktiv om patienter over grænserne skal snart til politisk beslutning i EU-systemet.

Der er stadig mange ubesvarede spørgsmål og mange kritikere.

Hvad betyder EU's krav om grænseoverskridende sundhedsbehandling for den enkelte patient, og hvad betyder det for det danske sygehusvæsen?

Det kan blive dyrt og uoverskueligt når syge mennesker skal rejse rundt over grænserne med offentlige tilskud.

Direktivet kan få vidtrækkende betydning for sygehusstrukturen og den frie og lige adgang til behandling.

NOTAT stiller i næste nummer spørgsmålene: Hvem vinder? Hvem taber? Hvem betaler? Og ikke mindst hvad bliver konsekvenserne af EU's indtog på et område som egentlig er national kompetence?

Læs med i NOTAT november 2009

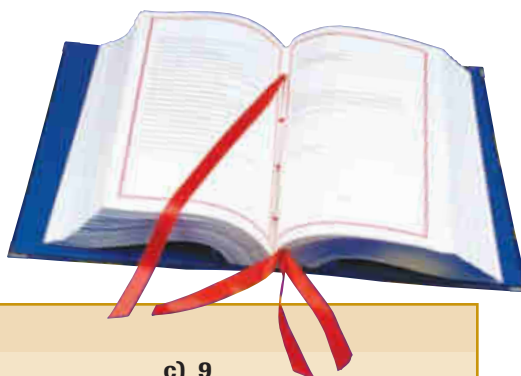

Svar på quiz:

1-a, 2-c, 3-b, 4-c, 5-b, 6-b, 7-a, 8-b, 9-a, 10-a

Test din viden

Svarene kan du finde i artiklerne inde i bladet, eller se de rigtige svar på side 31.

1. Hvor mange regioner er der i Danmark?	a) 5	b) 7	c) 9
2. Næstveds borgmester er også medlem af Regionsudvalget i EU. Hvad hedder han?	a) Flemming Hansen	b) Preben Pedersen	c) Henning Jensen
3. Regionsudvalget blev oprettet i 1994, i forbindelse med hvilken traktat?	a) Amsterdam-traktaten	b) Maastricht-traktaten	c) Rom-traktaten
4. 2 milliarder kroner blev i 2008 udbetalt i støtte fra EU-fonde til modtagere i Danmark. Hvilken fond kom der flest penge fra?	a) Regionalfonden	b) Socialfonden	c) Landbrugsfonden
5. Hvilken dansk kommune har sit eget EU-kontor?	a) Herning	b) Kalundborg	c) Odense
6. Hun er tidligere EU-kommissær og nu formand for Parlamentets udvalg for regionaludvikling.	a) Dania Zumbinova	b) Danuta Hübner	c) Dorothea Brünner
7. Hvor stor en andel af husholdningsaffaldet (samlet vægt) fra glas, papir, metal og plastic skal ifølge nye EU-regler genanvendes?	a) 50 procent	b) 70 procent	c) 90 procent
8. Hvad er beløbsgrænsen for hvornår et offentligt indkøb skal efterleve EU's udbudsregler?	a) 0,5 mio. kroner	b) 1,5 mio. kroner	c) 2,5 mio. kroner
9. På hvilket område vil Lissabon-traktaten – måske – gribe ind i kommunernes råderet?	a) serviceydelser	b) skatteopkrævning	c) ligestilling
10. De regionale kontorer som forvalter støtten fra EU, er forpligtet til at hejse EU-flaget. Hvor mange uger om året?	a) 1 uge	b) 2 uger	c) 4 uger

